

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 19.12.2002
KOM(2002) 751 slutlig

2002/0303 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT

om ett flerårigt program (2004-2006) för en effektiv integrering av informations- och kommunikationsteknik (IKT) i de europeiska systemen för allmän och yrkesinriktad utbildning (eLearning-programmet)

(framlagt av kommissionen)

MOTIVERING

1. INLEDNING

Under de senaste tio åren har spridningen av Internet medfört en aldrig tidigare skådad tillgång till en mängd information och resurser.

En fullständig utveckling av Internets möjligheter att förbättra tillträdet till allmän och yrkesinriktad utbildning och höja kvaliteten på lärandet är nyckeln till uppbyggnaden av det europeiska kunskapssamhället. Inte bara utbildning utan även social sammanhållning och Europas konkurrenskraft beror i allt högre grad på Europas förmåga att anpassa sina utbildningssystem till utnyttjandet av denna potential.

I handlingsplanen eLearning¹ definieras "e-lärande" som "att använda ny multimedie- och Internetteknik för att höja kvaliteten på inläringen genom att underlätta tillgången till resurser och tjänster samt utbyte och samarbete på distans". Emellertid har "e-lärande" blivit en kortform för en vision där lärande som förmedlas via informations- och kommunikationsteknik (IKT) är en integrerad del av utbildningssystemen. I ett sådant synsätt blir förmågan att använda IKT en slags grundläggande kunskap, nämligen "datakunskap". Datakunskap blir lika viktigt som de traditionella grundläggande kunskaperna i läsning, skrivning och räkning för hundra år sedan. Utan denna kunskap kan medborgarna varken delta fullt ut i samhället eller förvärva de kunskaper och färdigheter som behövs på 2000-talet.

För att bekräfta detta uppmanade Europeiska rådet i Lissabon, Stockholm och Barcelona² till varaktiga insatser på medlemsstats- och gemenskapsnivå för att införliva IKT i utbildningssystemen och med beaktande av behovet att säkerställa social sammanhållning.

2. EU:S POLICY VAD GÄLLER IKT I ALLMÄN OCH YRKESINRIKTAD UTBILDNING

Slutsatserna från Europeiska rådets möte i Lissabon utgör en vattendelare för det europeiska samarbetet inom utbildning. I dem ges allmän och yrkesinriktad utbildning en tydlig plats högst upp på EU:s politiska dagordning, man uppmanar till en anpassning av utbildningssystemen till kunskapssamhället, och i synnerhet till en effektiv integrering av informations- och kommunikationsteknik. Vid Europeiska rådets följande vårmöten i Stockholm 2001 och i Barcelona 2002 har man vidareutvecklat slutsatserna från Lissabon, och bekräftat vikten av bättre och effektiv användning av IKT i det europeiska kunskapssamhällets tjänst.

I handlingsplanerna eEurope2002³ och eEurope2005⁴, som antogs vid dessa möten för Europeiska rådet, fastställs e-lärande som en av de viktigaste prioriteringarna och ambitiösa mål anges vad gäller infrastruktur, utrustning och grundläggande utbildning, vilka är förutsättningarna för dess införlivande i utbildningssystemen. I initiativet eLearning⁵ utvecklas dessa mål vidare ur utbildningssynpunkt, och man betonar behovet av innovativa

¹ KOM(2001) 172 slutlig.

² Lissabon: CS(2000)6557, Stockholm: CS(2001)7001, Barcelona: CS(2002)6856-1.

³ eEurope 2002 KOM(2000) 783.

⁴ eEurope2005 KOM(2002) 263 slutlig.

⁵ KOM(2000) 318 slutlig.

pedagogiska metoder och ambitiösa mål vad gäller kvalitet i lärandet och enkel tillgång till resurser och tjänster för e-lärande. Man betonar även behovet att undanröja andra strukturella hinder mot innovation, exempelvis organisatoriska och juridiska barriärer, och hur kunskaper och färdigheter bedöms och intygas.

Rådet gav stöd åt initiativet eLearning och bekräftade vikten av IKT inom allmän och yrkesinriktad utbildning i sin resolution om e-lärande av den 13 juli 2001⁶, där medlemsstaterna uppmanas *“att fortsätta sina ansträngningar att på ett effektivt sätt integrera informations- och kommunikationstekniken i utbildningssystemen, eftersom det är en viktig del av utbildningssystemens anpassning”*. Resolutionen följde på rapporten från rådet (utbildningsministrarna) med titeln *“Utbildningssystemens konkreta framtidsmål”*⁷, där man betonar vikten av IKT i dagens utbildningssystem och bekräftar att IKT "blir också allt viktigare inom öppen inläring och virtuell undervisning".

Man har ägnat särskilt uppmärksamhet åt att bekämpa "IT-klyftan". Inom ramen för Luxemburgprocessen har rådet uppmanat medlemsstaterna att fortsätta med att *“utveckla e-lärande för alla medborgare”*⁸ och i sin resolution av den 18 oktober 2001⁹ uppmanade rådet medlemsstater att vidta åtgärder inom e-lärande för att funktionshindrade fullt ut skall kunna delta i det kunskapsbaserade samhället. I årliga nationella handlingsplaner för sysselsättning rapporteras det om användningen av IKT för att öka anställbarheten och flexibiliteten, och för att möta de särskilda behoven hos missgynnade och utsatta grupper. En stor del av strukturfonderna används till detta.

Dessa insatser ger lovande resultat. Av verksamheten för riktmärkning inom eEurope *“Europeisk ungdom på väg in i den digitala tidsåldern”*¹⁰ för 2001 och 2002 framgår att de ursprungliga målen inom eEurope, nämligen att alla skolor skall vara uppkopplade till Internet och att man utbildar ett tillräckligt antal lärare, har så gott som uppnåtts, och att man därför måste inrikta uppmärksamheten på att ge en bättre ram åt e-lärandet, införlivandet av IKT i utbildningssystemen och bättre kvalitet i infrastrukturen för telekommunikation (bredband).

Europaparlamentet gav sitt stöd till initiativet eLearning i sitt *Betänkande om eLearning*¹¹, och föreslog dessutom ett nytt budgetanslag för att undersöka möjligheter till innovativ europeisk verksamhet på detta område. Under de gångna åren har ett antal strategiska projekt och studier startats med hjälp av denna budget. Resultaten hittills pekar på en positiv inverkan av dessa EU-insatser, och Europaparlamentet har därför upprepat sin begäran om ett särskilt eLearning-program.

Denna senaste tidens verksamhet bygger på tidigare framgångar. Europeiska kommissionen inledde pionjärverksamhet för användning av ny teknik inom utbildning redan för en tid sedan och de allmänna målen för europeiskt samarbete på detta område återspeglas redan i 1983 års resolutioner från rådet¹² om åtgärder för att införa ny informationsteknik i utbildningen.

⁶ Rådets resolution om e-lärande: EGT C 204, 20.7.2001, s.6-7.

⁷ KOM(2001) 59 slutlig.

⁸ KOM(2001) 669 slutlig. Ändrat förslag till rådets beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik 2002.

⁹ EGT C 292, 18.10.2001, s. 6-8.

¹⁰ SEK(2001)1583.

¹¹ A5-152/2001.

¹² CS(1983)7469.

Europeiska kommissionen har också gett stöd till användning av ny teknik inom utbildning i de olika ramprogrammen för forskning, med början i Deltaprogrammet¹³. Inom programmet för teknik i informationssamhället har många pilotprojekt genomförts inom *Flexibla universitet*, *Att lära på arbetet*, *Den lärande medborgaren* samt *Morgondagens skola*. Inom ramen för forskning på längre sikt har man gjort särskilda insatser för att förutse *Experimental School Environments* (Experimentella skolmiljöer - E.S.E.).

I 1996 års resolution av rådet (utbildningsministrarna) om multimedia i utbildningen¹⁴ uppmanades för första gången till ett integrerat tillvägagångssätt för alla relevanta program.

Dessutom beaktar man i högsta grad ny teknik i de viktigaste EU-programmen inom allmän och yrkesinriktad utbildning, Sokrates¹⁵ och Leonardo da Vinci¹⁶, som båda nu är inne på sin andra etapp. Inom Sokrates finns det ett särskilt område, Minerva, för öppen utbildning och distansundervisning och för användning av IKT i utbildning. Detta har haft ett avgörande inflytande på inrättandet och sammankopplingen av europeiska nätverk för samordning på alla utbildningsnivåer. I Erasmus och Comenius, som är områdena inom Sokrates för högre utbildning respektive skolor, använder man i betydande grad ny teknik. I det nya området inom Sokrates med namnet Grundvig, som gäller vuxenutbildning och livslångt lärande, ses ny teknik som ett verktyg för dagligt bruk. Leonardo da Vinci i synnerhet är ett program som styrs av innovation och ger upphov till ett allt större antal produkter, tjänster och nätverk för en allt bättre yrkesutbildning på alla nivåer och för livslångt lärande.

På medlemsstatsnivå har de flesta länderna sina egna handlingsplaner för att främja användningen av IKT i utbildning; ofta omfattar de direkt stöd till lokal försöksverksamhet på alla utbildningsnivåer, särskilt inom fortbildning för lärare och utbildare. Det finns stor erfarenhet, ibland redan en tredje eller fjärde "generation" av policydokument som bygger på utvärderingen av tidigare insatser och som omfattar ett brett samråd med verksamma inom utbildning. I alla medlemsstater anser man att det är nödvändigt med särskilda åtgärder för att införliva IKT i utbildningssystemen.

I initiativet eLearning har man inlett nära samarbete med medlemsstaterna på flera områden, exempelvis lärarutbildning, undervisning i naturkunskap, nya inlärningsmiljöer eller virtuella universitet. Detta samarbete bör följas upp i det nya programmet eLearning som syftar till gemensam analys, utnyttjande av erfarenheter, kartläggning av goda rutiner samt olika tillvägagångssätt vad gäller frågor av gemensamt intresse.

3. UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

3.1. Att modernisera Europas utbildningssystem

3.1.1. Högre utbildning

Universitet och högskolor är viktiga aktörer i produktion och spridning av kunskap, i utvecklingen av social, pedagogisk och teknisk forskning, i utbildning av lärare och utbildare, och i fortbildning inom yrket, vilket är kännetecknande för kunskapssamhället. De använder sig i allt större utsträckning av e-lärande som en källa till mervärde för studenterna och för att

¹³ DELTA – ESPRIT; KOM(1987) 359 slutlig.

¹⁴ KOM(1996) 120 slutlig.

¹⁵ KOM(1994) 502 slutlig.

¹⁶ KOM(1994) 215 slutlig.

tillhandahålla flexibelt virtuellt lärande via webbaserade resurser inom och utanför utbildningsanstalterna. För att reagera på förändringarna på utbildningsmarknaden och utmaningarna från global konkurrens bildar somliga universitet strategiska partnerskap och anammar nya företagsmodeller. De mest framgångsrika aktörerna hittills är emellertid fortfarande de väletablerade och prestigefyllda läroanstalterna snarare än nya globala företag som i stor utsträckning har misslyckats med att utveckla hållbara affärsmodeller eller bibehålla lärande av hög standard. "e-lärandet" visar sig vara en omfattande evolution snarare än en revolution.

På europeisk nivå har man inrättat lovande samarbete mellan universitet. Drygt 700 europeiska universitet har medverkat i storskaliga samarbetsprojekt och i en fördjupad diskussion om universitetens organisation och de pedagogiska krav som ingår i användningen av nya metoder och modeller i utbildningen. Konkurrens kan i somliga fall stå i motsats till den politiska viljan för samarbete, men den medför nya medel och forskningsmöjligheter för europeiska universitet.

Pilotverksamhet inom e-lärande (öppen utbildning och distansundervisning, virtuella universitet, virtuell rörlighet) har också gett goda möjligheter till nytänkande när det gäller organisationen av universitet, kursplaner eller europeisk strategi; till att bedöma effekten av IKT på samspelet mellan lärare och studenter, och till att ta upp frågan om hur universiteten skall öppna sig för ny publik och möta krav på fortbildning och livslångt lärande. I andra pilotprojekt har man betonat att högkvalificerade tjänster inom e-lärande till kunder ur yrkes- eller företagskretsar kan bli nya inkomstkällor för universiteten.

Inom distansundervisning har företrädare för tio nätverk som *European Association of Distance Teaching Universities* (EADTU) eller *European Federation for the Education of the Children of the Occupational Travellers* (EFECOT), gått samman för att bilda en "Liaison Committee of the European Open and Distance Learning Networks"¹⁷. *European Association of Universities*, som samlar drygt 500 universitet, är permanent observatör i denna "Liaison Committee".

För att förbereda detta utkast till eLearning-programmet inrättades en arbetsgrupp för e-lärande med företrädare för traditionella universitet och universitet för öppen utbildning och distansundervisning. Deltagarnas slutsats var att ett nytt eLearning-program skulle bidra till att klargöra varför och hur man bör använda IKT i utbildning och att man skall inrikta sig på innovativa undervisningsmetoder och utbildningsmiljöer. Genom virtuella campus och webbaserade resurser kan man nå nya studenter och möta utbildningsbehov som man tidigare inte hanterat ordentligt. Deltagarna rekommenderade att man ytterligare undersöker den erfarenhet som redan finns vid europeiska universitet, bättre övervakar och bygger på det som redan finns. De olika scenariona för virtuella universitet måste analyseras bättre och man bör överväga huruvida de kan överföras till andra universitet i Europa.

3.1.2. Skolor

Vi observerar att man i skolorna i större utsträckning lägger tyngdpunkten vid kvalitet i produkter och tjänster inom e-lärande och på undervisningssammanhanget i vilket de används. Vi går vidare från frågor om uppkoppling och infrastruktur till frågor som gäller

¹⁷ Internetplats och länkar till de tretton medlemsinstitutionerna som samlar merparten av Europas universitet: <http://www.odl-liaison.org>.

innehåll, lärarutbildning och organisatoriska konsekvenser, vilket inbegriper ny social interaktion i och utanför skolan.

Vad gäller fortbildning för lärare och skollädares utbildning finns det numera en tendens att i mindre grad koncentrera sig på "e"-t i e-lärande, och mer på "lärande"-aspekten. En lyckad användning av det nya innehållet och av tjänsterna beror till stor del på kvaliteten i undervisningen och lärarnas engagemang. Där det finns mer avancerad fortbildning brukar lärare få stöd till närmare samarbete, till utformning av läromedel, bedömning av sin egen undervisning och till att använda teknik som ett verktyg för att förbättra undervisning och inläring. I detta hänseende är det pedagogiska sammanhanget mycket viktigt och mer måste göras för att man skall förstå vad som är avgörande för *goda rutiner*.

Man har också inrättat lovande europeiskt samarbete mellan skolor. Över 5 000 skolor har direkt eller indirekt deltagit i verksamhet som fått stöd ur EU:s utbildningsprogram. Merparten av pilotprojekten visar att innovation börjar med interaktion mellan tre slags parametrar: användning av IKT, inlärningsmetodik och särskilda sammanhang för inläring. Detta leder exempelvis till frågor angående hur lärandeutrymme och tid organiseras i skolan idag.

Bland lovande områden för samarbete bör man nämna inrättandet och utvecklingen av EUN, Europeiska skoldatanätet, som startades 1998 för samarbete mellan Europas utbildningsministrar och sysslar med IKT i utbildningen. I den deltar 23 utbildningsministrar från hela Europa. EUN driver ett antal viktiga forskningsprojekt, ett nätverk med innovativa skolor och ett antal tjänster för information och kommunikation. EUN:s portaler¹⁸ har länkar till de deltagande utbildningsministeriernas portaler och till läromedel för e-lärande som utarbetats av lärare.

Ett antal seminarier har anordnats under utarbetandet av programmet eLearning. Slutsatserna från dem var att det var viktigt att få en bättre analys av lärandeprocessen och av hur IKT kan bidra i olika sammanhang. Mer än någonsin tidigare lägger man nu tyngdpunkten vid att bedöma och förstå mervärdet som IKT tillför lärandet, och man koncentrerar sig mer på lärande- och kommunikationsaspekten snarare än på den tekniska sidan. I andra seminarier som anordnats inom uppföljningen av "Rapporten och utbildningssystemens konkreta framtidsmål" uppmanade man till övervakning, utvärdering och expertgranskning av rutiner och erfarenheter på detta område inom utbildning.

Vid Europeiska rådets möte i Barcelona begärde stats- och regeringscheferna att kommissionen skulle rapportera om möjligheten till vänskolekontakter på europeisk nivå. I kommissionens rapport¹⁹ finns uppgifter om fördelarna med användningen av IKT för att stödja virtuell och fysisk rörlighet och för att uppnå målet att låta alla unga européer under sin skoltid tillsammans med lärarna delta i ett skolprojekt med elever och lärare i andra europeiska länder. Denna möjlighet kan bli en avgörande milstolpe för att främja den europeiska dimensionen i utbildningen och medvetenheten hos unga människor om den mångspråkiga och mångkulturella europeiska samhällsmodellen. Internet-baserade gemenskaper för e-lärande kan bidra till bättre språkkunskaper, interkulturell dialog och ömsesidig förståelse.

¹⁸ www.eun.org och schoolnet.eun.org

¹⁹ Rapport om vänskolor: KOM(2002) 283/F-1.

3.1.3. Att lära på arbetsplatsen

På arbetsplatsen har man lagt tonvikten på besparingar och på flexibel "just-in-time"-utbildning, som är integrerad i arbetet. I ett sammanhang där nya färdigheter och kunskaper måste utökas på grund av behov som ändras snabbt, såväl på företagen som på arbetsmarknaden, visar sig e-lärande vara en mycket populär kostnadseffektiv lösning (t.ex. tillhandahåller e-lärande numera upp till 60 % av fortbildningsbehoven hos de viktigaste aktörerna i IKT-sektorn). "Företagsuniversitet" är bland de mest avancerade inom detta område, särskilt inom informationsteknik. Det tycks finnas klara fördelar för små och medelstora företag att använda sådana metoder, eftersom de inte har råd med kostnader och tid för personalutbildning. Emellertid behövs ytterligare insatser för att små företag skall kunna förstå, utforma och använda verktyg och metoder för e-lärande i enlighet med sina egna behov.

e-lärande erbjuder särskilda fördelar när det gäller att hålla information och kursinnehåll aktuellt i förhållande till behov inom företag, miljö och regelverk. Till exempel kan man snabbt uppdatera en IT-baserad kurs för hantverkare på små gjuterier så att den återspeglar förändringar i bestämmelserna om användning av kemiska ämnen på arbetsplatsen.

I meddelandet om e-Ekonomi²⁰ betonas det brådskande behovet att ta itu med bristerna inom IKT och färdigheter för e-handel, och att i detta sammanhang främja utarbetandet av lösningar inom e-lärande. Vid toppmötet för e-färdigheter uppmanade man också till större investeringar i livslångt lärande med stöd av e-lärande²¹.

Det finns ett alltmer uttalat krav att individerna tar mer ansvar för sitt eget lärande och påverkar det i större utsträckning. Arbetsgivarna går från ett system där standardiserad fortbildning tillhandahålls centralt till ett system där de investerar i sina arbetstagares självstudier. E-lärandet underlättar denna process som går ut på att "bemyndiga" inläraren att kombinera sina egna behov av personlig utveckling med behoven i en arbetssituation i snabb förändring. På så sätt bidrar e-lärandet positivt till utvecklingen av det mänskliga kapitalet och till en förbättring av arbetets kvalitet²².

3.2. Framväxten av livslångt lärande

I kommissionens meddelande "Att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande"²³, samt i rådets resolution om integrering i kunskapssamhället (e-Inclusion)²⁴ fastställs e-lärandet som ett viktigt sätt för deras genomförande.

Grupper som arbetar med dessa frågor pekar på ett ökande behov av information och vägledning om metoder och resurser inom e-lärande, och av platser där allmänheten kan få tillträde till Internet. Sådana punkter bör finnas på bibliotek, kulturinstitutioner och andra offentliga institutioner samt på andra lättillgängliga platser, och vara användarvänliga. Här har lokala och regionala myndigheter en viktig uppgift. Det finns också ett brådskande behov för offentliga åtgärder som kan driva på motiveringen till lärande och dess värdesättande.

²⁰ KOM(2001) 711 slutlig, 29.11.2001.

²¹ Förklaring från det europeiska toppmötet om e-färdigheter, 16-18 oktober 2002, Köpenhamn, slutligt utkast.

²² KOM(2001) 313 slutlig, 20.6.2001, Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *Sysselsättningspolitik och socialpolitik - en ram för investeringar i kvalitet*.

²³ KOM(2001) 678 slutlig.

²⁴ SEK(2001)1428 (18.09.2001).

För att främja det bidrag som resurser inom e-lärande kan tillföra inläringen är det viktigt att se till att produkter och metoder inom e-lärande tar hänsyn till individuella behov och inlärningsstilar, och att de inte baseras på ett synsätt där "samma gäller för alla", där inlärnarna ses som standardiserade "enheter".

Om e-lärandet skall kunna utgöra ett effektivt bidrag till det väsentliga målet i meddelandet "Att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande", har lärare och utbildare en väsentlig uppgift inte bara i *användningen* av resurser inom e-lärande utan även i deras *utarbetande*, genom att meddela sina synpunkter och ge återkoppling och råd till dem som framställer sådant material, både vad gäller kvalitet och flexibilitet för att möta olika behov. Dessutom bör produkter och tjänster inom e-lärande ta hänsyn till personliga sätt att lära och hjälpa till att främja individuellt ansvar och deltagande i livslångt lärande.

3.3. Partnerskap mellan den offentliga och den privata sektorn

Behovet av möjligheter till livslångt lärande kräver ett nytt slags tillhandahållande och bekostande av resurser för lärande. Europeiska rådet i Lissabon efterlyste till exempel inrättandet av databaser om möjligheter till lärande, vilka var kopplade till databaser om lediga arbetsplatser. Man vänder sig också till företagen att ta sitt sociala ansvar för att åstadkomma samarbete för att möta dessa nya krav, vilket huvudsakligen leder till utvecklingen av en väsentlig tillgång för företagen, nämligen en välutbildad arbetskraft. Regionkommittén har betonat att lokala och regionala myndigheter, icke-statliga organisationer och arbetsmarknadens parter bör medverka i partnerskap mellan den offentliga och den privata sektorn, eftersom aktörer på gräsrotsnivå spelar en väsentlig roll när det gäller att genomföra målen för lärande.

Ett lovande samarbete inleddes vid toppmötet om eLearning²⁵ den 10-11 maj 2001, där framgångsrika partnerskap främjades mellan offentliga myndigheter och företag som sysslar med IKT, e-lärande och medier. Till följd av detta inrättade näringslivet i april 2002 en fristående arbetsgrupp, eLearning Industry Group (eLIG). Gruppen kommer att arbeta med Europeiska kommissionen, regeringar och universitetsmiljön för att företa innovativa projekt som främjar spridningen av e-lärande i Europa.

eLIG²⁶ kommer att ge råd till Europeiska kommissionen och regeringar runtom i Europa inom sådana områden som IKT-infrastruktur, öppna standarder som underlättar utbyte av innehållet i e-lärandet, utvecklingen av en hållbar marknad för innehåll i e-lärande och utvecklingen av väsentliga yrkesmässiga och personliga färdigheter. Gruppen har valt att genomföra fyra projekt för att utveckla e-lärandet i Europa, vilka motsvarar de allmänna prioriteringarna i de europeiska forsknings- och utbildningsprogrammen. Dessa är: uppkoppling, öppna standarder för e-lärande, yrkesutveckling för lärare och utbildare, samt europeiska plattformar för spridning och utbyte av innehåll i e-lärande.

3.4. Innehåll och tjänster av hög kvalitet

Informations- och kommunikationsteknik (IKT) erbjuder betydande möjligheter till bättre allmän och yrkesinriktad utbildning. Den stödjer inlärningsprocesser genom bättre kommunikation, upptäckt, simulering, utforskning, problemlösning etc. I programmet

²⁵ Slutförklaring från toppmötet European eLearning 18.5 (La Hulpe, 10-11.05.2001)

²⁶ Grundande medlemmar och viktigaste partner i eLIG-gruppen är 3Com, Accenture, Apple, BT, Cisco, Digitalbrain, IBM, Intel, Line Communications, NIIT, Nokia, Online Courseware Factory, Sanoma WSOY, Sun Microsystems och Vivendi Universal Publishing.

kommer man att ägna särskild uppmärksamhet åt att förstå de särskilda bidrag som IKT kan lämna i dessa olika sammanhang, och skapa en miljö som leder till att man utarbetar innehåll och tjänster av hög kvalitet för e-lärande. Nya inlärningsmetoder kan innebära radikala förändringar i hur man definierar de innehåll och ämnen som skall utforskas, de färdigheter som man kan lära sig via olika medier samt de kognitiva mekanismer som ingår i behandlingen av olika ämnen.

Många tidigare försök med e-lärande har misslyckats därför att man inte tog tillräcklig hänsyn till inlärares behov och till det som skall läras in. I dessa försök var inlärares ofta isolerad och hade lite eller ingen möjligheter till interaktion med andra. Man dikterade hur människor lär sig och det fanns lite flexibilitet och ingen möjlighet att anpassa lärandet till den enskilda inlärares behov. Tack vare att vi nu bättre förstår e-lärande (hur och när det bör användas) och tack vare teknikens ständiga framsteg (bland annat de möjligheter som Internet erbjuder) börjar e-lärandet visa faktiska fördelar. Det finns större möjligheter till interaktion mellan inlärare, i direkt kontakt eller på distans, genom att man kombinerar traditionell utbildning och innovativa pedagogiska banor.

Avgörande för detta "blandade" och flexibla tillvägagångssätt när det gäller att tillhandahålla e-lärande är kravet på nya synsätt vad gäller innehåll och tjänster.

Kommissionen kan själv inte engagera sig i framställningen av innehåll och genomförande av nya tjänster. Den kan dock göra en hel del för att skapa de rätta förutsättningarna för hållbara marknader och offentlig investering. I synnerhet bör den beakta frågor i samband med immateriell äganderätt, avtal om upphovsrätt, nya metoder för distribution, främjande av internationellt godtagna standarder och öppen programvara.

Den globala marknaden för produkter och tjänster inom e-lärande förväntas växa avsevärt under de kommande åren, vilket utgör både en utmaning och en möjlighet för utbildningssystemen i Europa och därmed förknippade sektorer i näringslivet, exempelvis multimedieförlag. Emellertid visar den senaste tidens nedgång i IKT-sektorn och konsolideringarna på marknaden för produkter för e-lärande att övergången kanske inte blir så snabb eller så enkel som man från början trodde. Detta öppnar också en möjlighet för den europeiska multimediesektorn att komma ikapp. Det finns ett behov att förstå och arbeta med de faktorer som säkerställer de utbildningsresultat av hög kvalitet som offentliga och privata investeringar bör ge upphov till.

3.5. Att motverka IT-klyftan

Utvecklingen av kunskapssamhället och kunskapsekonomin medför risken för ett nytt slags socialt handikapp, nämligen IT-klyftan. Att inte ha lätt tillgång till Internet eller inte kunna använda IKT-verktygen med förtroende håller på att bli ett hinder mot social integration och personlig utveckling. På några år har IKT-baserade verktyg blivit ett krav för merparten arbeten inom industri- och tjänstesektorerna. e-förvaltning innebär att medborgarna får mycket enklare och användarvänligare tillgång till offentlig förvaltning. Detsamma gäller e-sjukvård. Det som är framsteg för somliga kan dock innebära ett ytterligare hinder för andra. Detta gäller ofta personer och grupper som redan är drabbade av andra former av social utslagning.

En viktig insats för att motverka IT-klyftan tillhör utbildningssektorns uppgifter, nämligen att främja grundläggande datakunskap. Man måste ta upp hela bredden av dessa kunskaper, och ta hänsyn till de många aspekterna av hur användningen av Internet och elektroniska medier kan bli en del av vår vardag. Å ena sidan förutsätter användningen av Internet att man

behärskar sitt modersmål och andra språk samt kan hantera en dator. Å andra sidan krävs en hel rad nya färdigheter: mediekunskap, att skapa, producera och använda nya digitala tjänster, att utforma nya utbildningsföremål och spel. Länderna i Europa bör ta itu med hela skalan av de kunskaper som krävs och se över undervisningen i grundläggande skolkunskaper. Först då kan Internet främja lärandet genom att tänja ut klassrummets fysiska gränser via tillgång till informations- och kommunikationsmiljöer.

I rådets slutsatser från Lissabon, som är det politiska dokumentet för utvecklingen av det europeiska kunskapssamhället, betonas vikten av ett tillvägagångssätt som tar hänsyn till social sammanhållning och syftar till att förebygga en IT-klyfta. Gemenskapens verksamhet på detta område genomförs i stor utsträckning via strukturfonderna. Europeiska regionala utvecklingsfonden finansierar regionala initiativ för informationssamhället och innovativa insatser, varav många har viktiga inslag av allmän och yrkesinriktad utbildning. Socialfonden möter behoven hos mindre gynnade användarkategorier, särskilt de arbetslösa eller personer som riskerar att bli arbetslösa; personer som bor i isolerade regioner eller missgynnade områden eller personer som har särskilda behov eller problem. Erfarenheten från dessa insatser bör tillvaratas för att användas i andra regioner eller för andra användare genom att man underlättar utbyte av goda lösningar och upprättar kontakter med den övergripande utbildningspolitiken.

4. BEHOV AV SÄRSKILDA INSATSER

Av översikten ovan framgår vikten av att möta de utmaningar som e-lärandet har ställt oss inför.

Gemenskapen förfogar redan över en bred skala instrument och program för utveckling av e-lärande, alltifrån regionalpolitik eller telekommunikationspolitik till avancerad teknisk forskning eller bestämmelser inom immateriell äganderätt, för att inte tala om utbildningsprogram. Men trots deras möjligheter till synergieffekter är dessa insatser ofta inte sammankopplade och deras resultat är ofta inte kända i större omfattning. Målet i handlingsplanen eLearning att göra insatserna mer synliga och sammanhängande var avsett att ta itu med just dessa problem.

Förslaget att vidareutveckla handlingsplanen till ett program syftar till att komplettera dess övervaknings- och samordningsverksamhet med ett paket riktade strategiska insatser inom högprioriterade områden. Dessa insatser bör leda till en bättre förståelse av den inverkan som IKT och Internet har på dessa prioriterade områden och av de faktiska problem och möjlighet som IKT innebär, samt att kartlägga de viktigaste faktorerna för en framgångsrik användning av IKT och deras införande. Dessa insatser bör också leda till en bättre strukturering av det europeiska samarbetet på dessa områden, främja utveckling av metoder, innehåll och tjänster inom e-lärande, samt ge impulser till samarbete och debatt.

De föreslagna insatserna överskrider de traditionella gränserna för skolutbildning, högre utbildning, yrkesutbildning och vuxenutbildning. E-lärande möjliggör en hel rad nya partnerskap: offentlig sektor med offentlig sektor, offentlig och privat sektor, privat sektor med privat sektor. Till exempel uppmanas skolor att i större utsträckning arbeta med universitet och andra kunskapskällor - museer, kulturcentrum, fabriker, sjukhus, bibliotek osv. Universitet och yrkesutbildningscentrum kan samarbeta med industrin för att erbjuda virtuell lärlingsutbildning och mer kontextbaserat lärande. Små och medelstora företag uppmanas att arbeta tillsammans med lokala eller regionala myndigheter och sammanslutningar inom näringslivet beträffande gemensamma utbildningsbehov.

Även om de aktuella utbildningsprogrammen Sokrates och Leonardo da Vinci ger stöd till ny teknik inom allmän respektive yrkesinriktad utbildning, kan alla fördelar med e-lärande endast förverkligas i ett program som går över gränserna mellan allmän och yrkesinriktad utbildning, i ett verklig perspektiv med livslångt lärande. Dessutom skulle ett nytt program erbjuda möjligheten att testa nya och mer flexibla arbetssätt som står närmare e-lärandets innovativa natur.

5. PRIORITERINGAR OCH MÅL

Vi föreslår att man antar ett program om finansiellt stöd med det övergripande målet att förbättra de europeiska utbildningssystemens kvalitet och tillgänglighet genom att integrera ny teknik, och på så sätt stödja och komplettera medlemsstaternas insatser på detta område. Detta program borde avsevärt bidra till Lissabonstrategin. När det finns betydande budgetbegränsningar måste man välja ut prioriterade områden för programmet eLearning. Valet bygger på flera samråd med europeiska nätverk inom utbildning, med arbetsgrupper och sakkunniga samt bygger på erfarenheter från handlingsplanen. De fyra föreslagna prioriterade områdena anges nedan tillsammans med målen för varje prioritering. Programmet eLearning syftar till att behandla vart och ett av dessa fyra områden på ett konsekvent sätt, genom att tillhandahålla relevant information för beslutsfattande, underlätta utbyte av erfarenhet och goda rutiner samt bygga vidare på Europas värdefulla resurser för e-lärande.

- **Att motverka IT-klyftan.** Insatserna på detta område gäller hur IKT kan bidra till lärande, särskilt för dem som på grund av geografiskt läge, social situation eller särskilda behov inte kan utnyttja den utbildning som tillhandahålls på traditionellt sätt. Syftet är att människor i högre grad skall bli medvetna om och förstå hur IKT kan hjälpa dessa mindre gynnade grupper att förvärva de grundläggande färdigheter och nya kunskaper som behövs i kunskapssamhället. Man kommer att kartlägga goda rutiner och upprätta samverkan mellan de många nationella och europeiska projekt som riktar sig till dessa målgrupper.
- **Universitet och högskolor.** Prioriteringen här är att bättre integrera den virtuella dimensionen i fysisk rörlighet, kvalitetssäkring och systemen för ömsesidigt erkännande enligt Bolognaprocessen. Målet är att främja utvecklingen av nya organisatoriska modeller för europeiska universitet (virtuella campus) och för europeiska utbyten och kontakter (virtuell rörlighet), som bygger på befintliga europeiska ramar för samarbete (Erasmus-programmet, Bolognaprocessen), och som tillför en "e-lärande-dimension" till deras operativa verktyg (ECTS, europeiska masterkurser, kvalitetssäkring, transnationell rörlighet).
- **Vänskolor via Internet.** Denna prioritering kommer att genomföra ett önskemål från Europeiska rådets möte i Barcelona, där man lyfte fram att vänskolekontakter utgör ett tillfälle för unga människor att lära sig och träna IKT-färdigheter, samt för att främja medvetenheten om den mångspråkiga och mångkulturella europeiska samhällsmodellen. Syftet är att förstärka och utveckla skolornas arbete i nätverk, särskild via en Europa-omfattande plan för vänskolor som skulle göra det möjligt för alla skolor i Europa att bygga upp skolpartnerskap med skolor någon annanstans i Europa och främja språkinläring och interkulturell dialog.

- **Övergripande insatser** för att främja e-lärande i Europa, och där man bygger på **övervakningen av handlingsplanen eLearning**. Målen är att sprida, främja och tillvarata goda rutiner och produkter från de många projekt och program som bekostats på europeisk nivå eller av medlemsstaterna, och att förstärka samarbetet mellan de olika aktörerna, särskilt genom att främja partnerskap mellan den offentliga och den privata sektorn.

För att uppnå målen kommer man att ur programmet bekosta följande slags insatser:

- En strategisk rad insatser som är kopplade till vart och ett av ovan nämnda mål, exempelvis resultatanalys och utbyte av europeiska erfarenheter beträffande tillhandahållande av flerfunktionella offentliga "lärcentrum", särskilt "e-lärande-utveckling" för högskoleavtalen inom Erasmus, ett regionalt nätverk för stöd och pedagogisk handledning till vänskoleverksamhet.
- En strategisk rad insatser som syftar till att systematiskt kartlägga, analysera och utbyta goda rutiner genom riktade workshopar, seminarier, studier, rapporter osv. som stöds av en europeisk "virtuell infrastruktur" för samarbete och utbyte (exempelvis den europeiska eLearning-portalen).
- Utformning och utveckling av verktyg för att övervaka, analysera och planera e-lärandet i Europa, inbegripet bekostandet av särskilda undersökningar, utredningar och uppgiftsinsamling om den faktiska användningen av e-lärande i olika utbildningssammanhang, och samarbete med befintliga internationella projekt (exempelvis PISA-OECD).
- Utformning av en virtuell struktur för tillhandahållande av lämplig och aktuell information om e-lärande i Europa, för behov inom universitetsvärlden, näringslivet och hos beslutsfattare, som bygger på allt det som beskrivits ovan, och i samarbete med Eurostat, Europeiska investeringsbanken och OECD.
- Övervakning av handlingsplanen eLearning: gruppering av relevanta projekt för e-lärande från program inom allmän och yrkesinriktad utbildning, forskning och andra relevanta program, och av strukturfonderna för att uppnå en synergieffekt samt den "kritiska massa" som behövs för att utbildningssystemen skall tillvarata projekten; samt att där det är lämpligt, bygga vidare på projekten och upprätta nya plattformar för samarbete som är öppna för alla intresserade parter inom utbildning.
- Riktade evenemang (konferenser, seminarier, workshopar osv.) för att främja medvetenheten om insatserna i eLearning-programmet, samarbete mellan intresserade parter och medlemsstaterna, och en effektiv överföring av metoder, innehåll och tjänster för e-lärande inom den offentliga sektorn.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT

om ett flerårigt program (2004-2006) för en effektiv integrering av informations- och kommunikationsteknik (IKT) i de europeiska systemen för allmän och yrkesinriktad utbildning (eLearning-programmet)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 149.4 och 150.4 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag²⁷,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén yttrande²⁸,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande²⁹,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

- (1) Målen i utbildningsprogrammen Sokrates³⁰ och Leonardo da Vinci³¹ omfattar utvecklingen av öppen utbildning och distansundervisning samt användningen av informations- och kommunikationsteknik.
- (2) I Europeiska rådets slutsatser från mötet i Lissabon den 23-24 mars 2000 betonas behovet att anpassa de europeiska utbildningssystemen till kunskapsekonomins behov, och som ett av de tre huvudelementen i detta nya synsätt anges främjandet av nya grundläggande färdigheter, särskilt inom informationsteknik.
- (3) I Europeiska rådets slutsatser från mötet i Lissabon uppmanas till investering i människor och man betonar behovet att se till att framväxten av den nya ekonomin inte ytterligare förvärrar rådande sociala problem som arbetslöshet, social utslagning och fattigdom. I slutsatserna manar man till främjande av grundläggande datakunskaper i hela unionen.

²⁷ EGT C [...], [...], p. [...].

²⁸ EGT C [...], [...], p. [...].

²⁹ EGT C [...], [...], p. [...].

³⁰ Beslut 253/2000/EG av den 24 januari 2000, EGT L 28, 3.2.2000, s. 1-15.

³¹ Beslut 382/1999/EC av den 26 april 1999, EGT L 146, 11.6.1999, s. 33-47.

- (4) I handlingsplanen eEurope 2002³², där Lissabonstrategin utvecklas, presenteras initiativet eLearning som dess utbildningskomponent, och en rad ambitiösa mål fastställs, bland annat om uppkoppling av skolor till Internet och om tillhandahållande av den nödvändiga fortbildningen till ett tillräckligt antal lärare. I handlingsplanen eEurope 2005³³ fastställs eLearning dessutom som en viktig politisk åtgärd.
- (5) Initiativet "eLearning: att utforma morgondagens utbildning"³⁴, vilket startades av kommissionen i maj 2000 som svar på uppmaning från Europeiska rådets möte i Lissabon, fick stöd av Europeiska rådet vid dess möte i Feira i juni 2000. Vid sitt möte i Stockholm i mars 2001 noterade Europeiska rådet initiativets positiva resultat.
- (6) I handlingsplanen eLearning³⁵ utvecklas de fyra handlingslinjerna i initiativet eLearning (infrastruktur och utrustning, fortbildning, europeiskt innehåll av hög kvalitet samt tjänster och samarbete på alla nivåer) i tio centrala insatser som grupperar gemenskapens olika program och instrument för att uppnå större enhetlighet och samverkan sinsemellan och för bättre tillgång för användarna.
- (7) Europaparlamentet antog resolutioner om båda meddelandena³⁶ och bekräftade därmed att initiativet eLearning bidrar till att förstärka idén om "ett enda europeiskt utbildningsområde" som kompletterar det europeiska forskningsområdet och den europeiska inre marknaden, samt manande till en oberoende utveckling av det området inom ett nytt särskilt program med en klar juridisk grund, och att man undviker en upprepning av befintliga program samt gör gemenskapens verksamhet mer synlig och tillför den ett mervärde.
- (8) Europaparlamentet³⁷, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén³⁸ samt Regionkommittén³⁹ har antagit positiva yttranden om initiativet eLearning.
- (9) I rådets resolution av den 13 juli 2001 om e-lärande⁴⁰ bekräftas det ovanstående, och kommissionen uppmanas att fortsätta och intensifiera sina insatser på området.
- (10) Kommissionen antog den 21 november 2001 meddelandet "Att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande"⁴¹, där man nämnde hur e-lärandet kunde möjliggöra och hantera nya utbildningschanser.
- (11) Man måste ta itu med den sociala utslagning som följer av att somliga individer inte fullt ut kan utnyttja de fördelar som erbjuds av informations- och kommunikationsteknik (IKT) och Internet i kunskapssamhället, den så kallade "IT-klyftan", som ofta berör unga människor och samhällsgrupper som redan är offer för andra former av utslagning. e-lärandet kan stärka den sociala sammanhållningen och förebygga risken för ökad social utslagning.

³² KOM(2000) 330 slutlig.

³³ KOM(2002) 263 slutlig.

³⁴ KOM(2000) 318 slutlig.

³⁵ KOM(2001) 172 slutlig.

³⁶ KOM(2000) 318 - C5-0741/2000 och KOM(2001) 172 - C5-0151/201 - 2000/23337 (COS).

³⁷ Slutlig A5-152/2001, 27 april 2001.

³⁸ EGT C 36, 8.2.2002, s. 63-71.

³⁹ EGT C 144, 16.5.2001, s. 34-37.

⁴⁰ EGT C 204, 20.7.2001, s. 3-5.

⁴¹ KOM(2001) 678 slutlig.

- (12) Man bör ägna mycket uppmärksamhet åt skillnaderna i användning av e-lärande beroende på kön och åt främjandet av lika möjligheter på detta område.
- (13) e-lärandet kan hjälpa unionen möta kunskapssamhällets utmaningar, förbättra lärandets kvalitet, underlätta tillträdet till resurser för lärande, möta särskilda behov, speciellt vad gäller funktionshindrade, och få till stånd mer effektivt lärande och fortbildning på arbetsplatsen, särskilt i små och medelstora företag.
- (14) Behovet av en europeisk dimension inom högre utbildning fastställdes i Bologna-förklaringen, som undertecknades av 29 europeiska utbildningsministrar den 19 juni 1999. Man betonade även vikten av att utveckla en e-lärande-dimension i detta sammanhang, särskilt vad gäller utarbetande av kursplaner, system för ömsesidigt erkännande, kvalitetssäkring, utbytesprogram samt integrerade program med studier, fortbildning och forskning för lärare, forskare och administrativ personal.
- (15) I slutsatserna från Europeiska rådets möte i Barcelona i mars 2002 uppmanades till en Europa-omfattande verksamhet med vänskolekontakter; detta följdes av kommissionens rapport om vänskoleverksamhet via Internet⁴², vilken lades fram för Europeiska rådets möte i Sevilla.
- (16) Det finns ett behov av europeiska tjänster och innehåll för utbildning som är av hög kvalitet, mångspråkiga, mångkulturella och som utbildningssystemen har råd med. Det är också nödvändigt att utveckla en livlig europeisk marknadsplats, offentlig som privat⁴³, och underlätta allmänhetens tillträde till multimedier i inlärningssyfte.
- (17) För att förstärka mervärdet med gemenskapens insatser är det nödvändigt att se till att insatserna inom ramen för detta beslut och gemenskapens andra relevanta åtgärder, instrument och insatser är konsekventa och kompletterar varandra, särskilt den tematiska prioriteringen i det sjätte ramprogrammet för forskning som gäller teknik för informationssamhället⁴⁴.
- (18) EU:s kandidatländer och Efta/EES-länderna bör kunna delta i programmet. Sakkunniga och utbildningsaktörer från tredje länder bör kunna delta i utbytet av erfarenheter inom ramen för det befintliga samarbetet med dessa tredje länder.
- (19) Detta program bör övervakas regelbundet och utvärderas i samarbete mellan kommissionen och medlemsstater så att det kan justeras, särskilt vad gäller prioriteringarna för genomförandet av åtgärderna. Utvärderingen bör inbegripa en extern utvärdering som genomförs av oberoende och opartiska organ.
- (20) Eftersom målet för den föreslagna insatsen, nämligen främjandet av europeiskt samarbete för att förbättra kvaliteten i och tillgängligheten till allmän och yrkesinriktad utbildning genom en effektiv användning av e-lärande, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna på grund av den transnationella

⁴² KOM(2002) 283 F-1.

⁴³ Rådets beslut 2001/48/EG om antagande av ett flerårigt gemenskapsprogram för stimulans av utvecklingen och utnyttjandet av europeiskt digitalt innehåll på det globala nätet samt för främjande av den språkliga mångfalden i informationssamhället, EGT L 14, 18.1.2001, s. 32.

⁴⁴ Europaparlamentets och rådets beslut 1513/2002/EG av den 27 juni 2002 om sjätte ramprogrammet för Europeiska gemenskapens verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration med syfte att främja inrättandet av det europeiska området för forskningsverksamhet samt innovation (2002 - 2006), EGT L 232, 29.8.2002, s. 1.

dimensionen i de nödvändiga insatserna och åtgärderna, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta beslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

- (21) I detta beslut fastställs, för hela den tid programmet pågår, en finansieringsram som utgör den särskilda referensen för budgetmyndigheten enligt punkt 33 i det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin och förbättring av budgetförfaranden.
- (22) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta beslut bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁴⁵.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Inrättande av programmet

- 1. Genom detta beslut inrättas programmet eLearning, nedan kallat "programmet", som är ett flerårigt program för att förbättra kvaliteten i och tillgängligheten till europeiska system för allmän och yrkesinriktad utbildning genom en effektiv användning av informations- och kommunikationsteknik.
- 2. Programmet skal genomföras från och med den 1 januari 2004 till och med den 31 december 2006.

Artikel 2

Målen för programmet

- 1. Programmets övergripande mål är att främja och underlätta en effektiv användning av informations- och kommunikationsteknik i europeiska utbildningssystem som ett bidrag till en utbildning av hög kvalitet och som en väsentlig del i systemens anpassning till kunskapssamhällets behov och den europeiska modellen för social sammanhållning.
- 2. Programmets särskilda mål är följande:
 - (a) Att utforska och främja sätt att använda e-lärande för att stärka social sammanhållning och personlig utveckling, främja interkulturell dialog och motverka IT-klyftan.
 - (b) Att främja och utveckla användningen av e-lärande för att möjliggöra genomförandet av livslångt lärande i Europa.
 - (c) Att utforska e-lärandets möjligheter för att främja den europeiska dimensionen i utbildningen.

⁴⁵ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

- (d) Att underlätta ett mer strukturerat samarbete inom e-lärande mellan gemenskapens olika program och instrument och insatserna i medlemsstaterna.
- (e) Att tillhandahålla mekanismer för att främja högre kvalitet i produkter och tjänster samt för deras effektiva spridning och för utbyte av goda rutiner.

Artikel 3

Programmets insatsområden

1. Programmens mål skall fullföljas inom följande områden i enlighet med de riktlinjer som beskrivs i bilagan.
 - (a) **Att motverka IT-klyftan:** Insatserna på detta område kommer att vara kopplade till IKT:s bidrag till lärandet, särskilt för dem som på grund av geografiskt läge, social situation eller särskilda behov inte kan dra fördel av den traditionella utbildning som tillhandahålls. I insatserna kommer man att kartlägga goda exempel och bygga synergieffekter mellan de många nationella och europeiska projekt som riktar sig till dessa målgrupper. Vägledning på detta område kommer att ges via utredningar och en grupp av sakkunniga på hög nivå.
 - (b) **Europeiska virtuella campus:** Insatserna på detta område gäller en bättre integrering av den virtuella dimensionen i högre utbildning. Målet är att främja utvecklingen av nya organisatoriska modeller för europeiska virtuella universitet (virtuella campus) och för europeiska system för utbyte och informationsspridning (virtuell rörlighet), som bygger på de befintliga samarbetsramarna i Europa (Erasmus-programmet, Bolognaprocessen), och som tillför en "e-lärande-dimension" till sina operativa verktyg (ECTS, europeisk mastersutbildning, kvalitetssäkring, rörlighet).
 - (c) **e-vänskolekontakter mellan europeiska skolor:** Insatserna på detta område syftar till att förstärka och utveckla skolornas arbete i nätverk, särskilt via en Europa-omfattande plan för vänskolor som borde göra det möjligt för europeiska skolor att bygga upp skolpartnerskap med en skola någon annanstans i Europa och därigenom främja språkinläring och den interkulturella dialogen, samt främja medvetenheten om den mångspråkiga och mångkulturella europeiska samhällsmodellen.
 - (d) **övergripande insatser:** Insatserna på detta område gäller främjandet av e-lärande i Europa och bygger på **övervakningen av handlingsplanen eLearning**. Målen är att sprida, främja och ta upp goda rutiner och produkter från de många projekt och program som bekostats på europeisk nivå eller av medlemsstaterna och att stärka samarbetet mellan de olika aktörerna, särskilt genom att främja partnerskap mellan den offentliga och den privata sektorn.
2. Dessa insatser skall genomföras i enlighet med förfarandet i bilagan och genom följande tillvägagångssätt som kan kombineras där detta är lämpligt.
 - (a) Stöd till strategiska pilotprojekt med möjligheter till betydande inverkan och klara utsikter för hållbarhet på lång sikt.

- (b) Stöd till utveckling av forskning, analys och övervakning av metoder, verktyg, rutiner och tendenser i utformningen och användningen av "e-lärande"-metoder inom utbildning.
- (c) Stöd till strategiska insatser av europeiska nätverk och partnerskap avsedda att främja innovation, kvalitet i utformningen och användningen av produkter och tjänster, som bygger på en relevant användning av informations- och kommunikationsteknik (IKT) för allmän och yrkesinriktad utbildning.
- (d) Stöd till europeiska plattformar för spridning, samarbete och utbyte av goda rutiner.
- (e) Tekniskt och administrativt bistånd.

Artikel 4

Genomförande av programmet och samarbete med medlemsstaterna

1. Kommissionen skall
 - (a) se till att gemenskapens insatser som ingår i detta program genomförs i enlighet med bilagan,
 - (b) söka synergieffekter med gemenskapens övriga program och insatser inom utbildning, forskning, socialpolitik och regionalutveckling,
 - (c) främja och underlätta samarbetet med internationella organisationer som utvecklar verksamhet inom e-lärande.
2. Medlemsstaterna skall
 - (a) vidta de nödvändiga åtgärderna för att se till att det finns nära samarbete med kommissionen, i synnerhet vad gäller relevant information om användning av och rutiner inom e-lärande,
 - (b) vidta åtgärder för att se till att man uppnår möjliga synergieffekter med andra gemenskapsprogram på medlemsstatsnivå.

Artikel 5

Genomförandeåtgärder

1. Följande åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta beslut skall antas i enlighet med förvaltningsförfarandet i artikel 6.2:
 - (a) Den årliga arbetsplanen, inbegripet prioriteringar, samt urvalskriterier och urvalsförfaranden,
 - (b) den årliga budgeten och fördelningen av medel på de olika insatserna i programmet, enligt artiklarna 9 och 10,

- (c) åtgärder för övervakning och utvärdering av programmet och för spridning och överföring av resultaten.
2. Alla övriga åtgärder för genomförandet av detta beslut skall antas i enlighet med det rådgivande förfarandet i artikel 6.3.

Artikel 6

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté som skall bestå av företrädare för medlemsstaterna och ha en företrädare för kommissionen som ordförande.
2. När hänvisning sker till denna punkt skall artiklarna 4 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, varvid bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet skall iakttas.

Den tid som avses i artikel 4.3 i beslut 1999/468/EG skall fastställas till två månader.

3. När hänvisning sker till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, varvid bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet skall iakttas.
4. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

Artikel 7

Samarbete med andra programkommittéer och information om andra gemenskapsinitiativ

1. För att se till att detta program överensstämmer med övriga åtgärder i artikel 8 skall kommissionen regelbundet informera kommittén om gemenskapens initiativ inom allmän och yrkesinriktad utbildning samt på ungdomsområdet, inbegripet samarbete med internationella organisationer.
2. Kommissionen skall se till att information om genomförandet av programmet regelbundet förmedlas till andra närstående programkommittéer.

Artikel 8

Överensstämmelse och komplementaritet

1. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna se till att det finns en övergripande överensstämmelse och komplementaritet mellan programmet och gemenskapens övriga relevanta åtgärder, instrument och insatser, särskilt inom programmen för allmän och yrkesinriktad utbildning Sokrates och Leonardo da Vinci samt programmet Ungdom.

2. Kommissionen skall se till att det finns en effektiv komplementaritet och där det är lämpligt samordnade insatser mellan detta program och programmen och insatserna inom ny teknik för utbildning, särskilt de relevanta insatserna inom forskning, teknisk utveckling och demonstration inom det sjätte ramprogrammet⁴⁶.

Artikel 9

Finansiella frågor

1. Finansieringsramen för genomförande av programmet under tiden som anges i artikel 1 skall vara 36 miljoner euro.
2. De årliga anslagen skall beviljas av budgetmyndigheten inom ramen för budgetplanen.

Artikel 10

Fördelning av budgeten

1. Fördelningen av budgeten mellan insatserna skall vara som följer:
 - (a) e-lärande för att motverka IT-klyftan: cirka 25 % av den totala budgeten,
 - (b) Europeiska virtuella campus: cirka 30 % av den totala budgeten,
 - (c) e-vänskolekontakter mellan europeiska skolor: cirka 25 % av den totala budgeten,
 - (d) övergripande åtgärder och övervakning av e-lärande: cirka 10 % av den totala budgeten,
 - (e) tekniskt och administrativt bistånd: cirka 10 % av den totala budgeten.

Artikel 11

Deltagande av Efta/EES-länderna och EU:s kandidatländer

Villkoren för deltagande i detta program av de Efta-länder som ingår i EES och för EU:s kandidatländer skall fastställas i enlighet med gällande bestämmelser i de instrument som styr relationerna mellan Europeiska gemenskapen och dessa länder.

Artikel 12

Samarbete med tredje länder

På kommissionens initiativ kan andra sakkunniga från tredje land än de som avses i artikel 11 inbjudas att delta i konferenser och möten, med undantag för kommitténs möten.

⁴⁶ EGT L 232, 29.8.2002, s. 1.

Anslagen för ersättning av resekostnader och traktamenten skall inte överskrida 0,02 % av programmets sammanlagda budget, enligt kommissionens tillämpliga bestämmelser.

Artikel 13

Övervakning och utvärdering

1. Kommissionen skall regelbundet övervaka programmet i samarbete med medlemsstaterna. Resultaten av övervakningen och utvärderingen skall användas vid genomförandet av programmet.

Denna övervakning skall omfatta de rapporter som avses i punkt 3a) och särskilda aktiviteter.

2. Kommissionen skall säkerställa en extern utvärdering av programmet, både efter halva tiden och när det avslutas. Utvärderingen är avsedd att bedöma hur relevanta och effektiva de olika insatserna är samt deras inverkan, och den skall även beakta programmets övergripande effekt. Särskild uppmärksamhet skall ges till frågor som gäller social sammanhållning och lika möjligheter.

I utvärderingen skall man även undersöka hur verksamheten inom detta program kompletterar verksamheten inom gemenskapens övriga relevanta åtgärder, instrument och insatser.

3. Kommissionen skall lämna in följande handlingar till Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén:
 - (a) en interimistisk utvärdering av uppnådda resultat och kvalitativa aspekter i genomförandet av programmet fram till den 30 juni 2005, före utgången av år 2005, och
 - (b) en slutlig utvärdering senast den 31 december 2007.

Artikel 14

Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA

1. HANDLINGSLINJER

Handlingslinjerna är ett sätt att genomföra programmets allmänna mål, som är att främja utvecklingen och den lämpliga användningen av e-lärande i Europa, och att komplettera medlemsstaternas insatser på detta område. De är strukturerade enligt programmets fyra insatsområden.

1.1. Handlingslinje 1 “e-lärande för att motverka IT-klyftan”

Denna insats omfattar användning av e-lärande för att tackla problem i samband med IT-klyftan, som är en ny eller ytterligare form av social utslagning orsakad av att somliga individer inte fullt ut kan utnyttja fördelarna med IKT och Internet i kunskapssamhället. Insatser på detta område måste omfatta såväl teoretiska som praktiska frågor, från förstående av grundläggande datakunskaper till kartläggning av åtgärder för särskilda målgrupper.

- a) **Att förstå grundläggande datakunskap.** Grundläggande datakunskap är en av de väsentliga färdigheter och kunskaper som behövs för att man aktivt skall kunna delta i kunskapssamhället och den nya mediekulturen. Grundläggande datakunskap är också kopplad till mediekunskap och sociala färdigheter, eftersom de har sådana gemensamma mål som aktivt medborgarskap och en ansvarsfull användning av IKT. Denna insats bör främja att man blir mer medveten och förstår dessa väsentliga färdigheter och kunskaper, och hur IKT kan bidra till förvärvandet av dem under ett livslångt lärande. Denna reflektion bör inbegripa de olika sätt och nivåer på vilka IKT kan användas för lärande, arbete, samhällsengagemang och personligt förverkligande. Insatsen skall fungera via
- **inrättande av ett nätverk med experter på hög nivå**, som kommer att ge råd och vägledning till denna insats och välja ut projekten som ingår i den, och
 - bidrag till riktade **seminarier, workshopar, rapporter och undersökningar**.
- b) **Kartläggning och spridning av goda rutiner i användningen av e-lärande för att motverka IT-klyftan.** Denna insats bör tillhandahålla relevant information om användningen av olika modeller för e-lärande, via bedömning och dokumentation av bra fallstudier, varvid man lägger särskild tyngdpunkt vid
- förbättrat tillträde till läranderesurser för dem som inte har enkel tillgång till IKT, till exempel via offentliga centrum som är utrustade med resurser för e-lärande och som tillhandahåller vägledning och bistånd när detta behövs,
 - behoven hos unga inlärare, särskilt dem som i allt högre grad blir marginaliserade, exempelvis ungdomar som lämnat skolan i förtid eller är invandrare i en missgynnad situation,
 - skillnader i kognitiva och didaktiska synsätt och olika sätt att lära in. Inom denna punkt kommer man för att säkerställa jämställdhet att beakta de olika behoven och attityderna hos män och kvinnor vad gäller användningen av nya medier,

- särskilda behov, till exempel hos barn på sjukhus eller funktionshindrade användare,
- användning i utbildning av medier med allmänt tillträde, exempelvis tv, i hemmet och på resurscentrum, och med utveckling av de digitala mediernas nya möjligheter,
- utarbetandet av nya verktyg och utbildningsinnehåll för ungdomar, exempelvis med interaktiva spel,
- utarbetandet av nya verktyg och utbildningstjänster för allmänna behov, exempelvis samhällskunskap eller interkulturell dialog,
- utarbetande av nya verktyg och tjänster för att motivera och hjälpa vuxna i förvärvet av nya färdigheter för kunskapssamhället, varvid man bygger på det arbete som utförs av medlemsstaternas inom ramen för handlingsplanen eEurope2005.

c) **Insatser för medvetenhet och information via europeiska nätverk på detta område.** Denna linje är avsedd att stödja de insatser för att överbrygga IT-klyftan som utförs av europeiska nätverk, föreningar, offentliga myndigheter, partnerskap mellan den offentliga och den privata sektorn eller någon annan samarbetsform. Linjen är avsedd att stödja kontaktverksamhet och utbytet av goda rutiner, inbegripet där så är lämpligt stöd till inrättande av nya nätverk, exempelvis europeiska projekt inom de olika gemenskapsprogrammen.

1.2. Handlingslinje 2: "Europeiska virtuella campus"

Syftet med denna handlingslinje är att tillföra en "e-lärande-dimension" till europeiska initiativ inom högre utbildning. Den kommer att bidra till inrättandet av ett europeiskt område för högre utbildning och kommer i synnerhet att bygga på Bolognaprocessen.

a) **Stöd till Bolognaprocessen.** Denna insats syftar till att utveckla "e-lärande-aspekterna" i Bolognaprocessens olika beståndsdelar, särskild i dem som gäller

- virtuell rörlighet för att förstärka och komplettera fysisk rörlighet (virtuell Erasmus),
- system för erkännande och validering (ECTS) för kurser via e-lärande,
- information och vägledning eller annan samverkan mellan virtuella och traditionella modeller mellan de universitet som medverkar i denna process.

Dessa projekt bör grunda sig på högskoleavtal som därhelst detta är möjligt utvidgar eller kompletterar befintliga samarbetsavtal inom ramen för programmen Erasmus eller Erasmus World.

b) **Transnationella virtuella campus.** Programmet kan ge bidrag till ett begränsat antal strategiska projekt som föreslås av högskolor i minst tre medlemsstater. Samarbetsmodeller för e-lärande bör utarbetas på följande områden:

- Utformning av utbildningsbevis för transnationell allmän och yrkesinriktad utbildning av flera universitet, inbegripet standardavtal om akademiskt erkännande,
- storskalig försöksverksamhet med virtuell rörlighet vid sidan av fysisk rörlighet,
- utarbetande av innovativa kursplaner med två studiesätt, baserade på både traditionell inläring och e-lärande.

c) Europeiska modeller för e-lärande inom högre utbildning. Dessa projekt bör utarbeta nya modeller för samarbete mellan europeiska högskolor, och i synnerhet ta upp

- de virtuella universitetens roll i tillhandahållandet av fortbildning och utveckling i yrket, och i utarbetandet av stödtjänster för lärandet som strukturerad tillgång till resurser för inlärandet, exempelvis bibliotek, museer och forskningscentrum,
- de virtuella universitetens roll i utbildning för lärare, utbildare och annan utbildningspersonal i användningen av e-lärande i skolan,
- hur man bättre kan förstå vilka organisatoriska förändringar som behövs för att genomföra e-lärande i högre utbildning, samt dess inverkan på bedömning och vägledning,
- utarbetande av europeiska modeller för partnerskap mellan den offentliga och den privata sektorn inom e-lärande på högskolan, alltmedan man bibehåller en god nivå av offentligt utbud av högre utbildning av god kvalitet samt utvecklar möjligheter som öppnas tack vare nya partnerskap och medel för finansiering. De offentliga och privata parternas intresse och engagemang kommer att vara avgörande för urvalet av eventuella projekt, samt hur sådana projekt kan bidra till att uppnå mål av offentligt intresse inom utbildning och samhälle.

d) Initiativ för sammankoppling av virtuella campus i nätverk. Denna insats stödjer inrättandet och den dynamiska utvecklingen av nätverk för virtuella campus, samt främjar utbyte av goda rutiner och diskussioner när det gäller nya modeller, utmaningar och risker.

1.3. Handlingslinje 3: "Vänskolekontakter via Internet"

Denna handlingslinje bör underlätta vänskolekontakter via Internet, uppmuntra skolor i Europa att bilda skolpartnerskap med skolor i andra europeiska länder, främja språkinläring och interkulturell dialog. Insatsen börjar med högstadie- och gymnasieskolor och kommer eventuellt att utvidgas till andra skolnivåer i framtiden.

a) Kartläggning och analysis av befintliga initiativ. I denna insats analyseras befintliga rutiner för att man skall kunna dra relevanta slutsatser för den nya insatsens organisation. Insatsen skall leda till en rad rapporter om

- bra förevisningsprojekt om hur multimedia för utbildning och kommunikationsnätverk bidrar till att stödja vänskoleverksamhet, särskilt inom mångspråkiga och mångkulturella projekt,

- riktlinjer för lärare om hur man utnyttjar möjligheterna i IKT för innovativa samarbetsmetoder, exempelvis tvärvetenskapliga tillvägagångssätt eller användningen av gemensamma läromedel,
 - kartläggning av teman som passar bra för samarbetsprojekt inom prioriterade områden som naturkunskap, konst, mediekunskap eller samhällskunskap.
- b) Inrättande av ett stödnätverk i samarbete med medlemsstaterna.** Detta nätverk skulle bestå av lärare eller utbildare med erfarenhet av europeiskt **samarbete**. Det skall tillhandahålla pedagogiskt stöd och vägledning, verktyg och tjänster för sökande av partner samt riktlinjer och metoder för utbyte av erfarenheter.
- c) Inrättande av en Internet-plattform som centrum för vänskoleverksamheten.** Denna insats består av uppbyggnaden av en mångspråkig webbplats som en plattform för **samarbete** och kommunikation mellan deltagare och för att visa upp goda rutiner.
- d) Insatser för PR och kommunikation.** Initiativets framgång beror på en dynamisk insats för kommunikation, som är förankrad i webbplatsen och som bland annat omfattar utformningen av en attraktiv bild, publikationer, pressmeddelanden, utarbetandet av faktablad om skolprojekt, invignings- och avslutningsevenemang, tävlingar och priser.

1.4. Handlingslinje 4: Övergripande åtgärder och övervakning av e-lärande

Dessutom kommer bidrag att ges till övergripande åtgärder, exempelvis följande:

- a) Stöd till aktiv övervakning av handlingsplanen eLearning.** Denna insats kommer att göra EU-insatserna inom e-lärande mer synliga och konsekventa, tack vare
- effektiv spridning av relevant material, exempelvis rapporter och studier, till de olika målgrupperna och deltagarna i programmet,
 - samling av projekt med liknande mål eller liknande metoder,
 - stöd till erfarenhetsutbyte, extern granskning av experter, nätverk och andra möjliga synergieffekter med verksamheten i handlingsplanen.
- b) Underhåll av en eLearning-portal** med en enda enkel ingång till europeisk verksamhet inom e-lärande och befintliga informationskällor, kataloger, databaser eller kunskapskällor, och som underlättar ett användarvänligt tillträde till EU:s program, projekt, utredningar, rapporter och arbetsgrupper.
- c) Organisation av en årlig eLearning-konferens,** som skall fungera som mötespunkt för att bedöma framsteg och presentera bra projekt, där mervärdet av e-lärande för olika användare och behov framgår.
- d) Informationsinsatser via Europeiska nätverk.** Denna insats är avsedd att stödja europeiska nätverk inom e-lärande samt relevant verksamhet som temakonferenser, seminarier eller workshoppar om centrala frågor inom e-lärande, exempelvis kvalitetssäkring, och övriga mekanismer för att främja den europeiska debatten och utbytet av goda rutiner på detta område.

- e) **Deltagande i internationella projekt** kopplade till en bra och effektiv användning av IKT i allmän och yrkesinriktad utbildning, exempelvis de pågående projekten vid OECD (PISA), IEA (TIMSS, SITES), eller Unesco (grundläggande datakunskap)⁴⁷;
- f) **Utformning och utveckling av verktyg för övervakning, analys och prognos** för e-lärande i Europa, inbegripet bidrag till särskilda undersökningar, studier och informationsinsamling om den faktiska användningen av e-lärande i olika utbildningssammanhang. Detta skulle utgöra grunden till en virtuell struktur för tillhandahållande av ändamålsenlig och aktuell information om e-lärande i Europa, för behov inom den akademiska världen, branschen och beslutsfattare i samarbete med Eurostat, Europeiska investeringsbanken och internationella organisationer (t.ex. OECD).

1.5. Tekniskt stöd

Dessutom kommer genomförandet av programmet att få stöd av insatser som syftar till spridning av resultat (dvs. publikationer, hänvisningar till Internet, uppvisande av projekt och evenemang), och om nödvändigt av strategiska studier som behandlar problem eller möjligheter som kommer upp, eller någon annan fråga som är väsentlig för utvecklingen av e-lärandet i Europa. Programmet kommer även att stödja kontinuerlig återkoppling från användare och deltagare och den slutliga externa utvärderingen.

2. GENOMFÖRANDE OCH BIDRAG

Bidrag kommer att beviljas efter anbudsinfordran och inbjudan att lämna förslag.

Inköpta tjänster (t.ex. studier, publikationer eller experter) kommer att bekostas till 100 %, vilket eventuellt också kan gälla bidrag till en framtida verkställande byrå, som är under utredning.

Insatserna kommer att finansieras via

- bidrag till högst 80 % av de kostnader man kan få bidrag till, tillsammans med andra källor inom den offentliga eller den privata sektorn, till samarbetsprojekt, exempelvis innovativa projekt av strukturerande art (handlingslinje 2),
- bidrag till högst 80 % av de kostnader man kan få bidrag till för eLearning-partnerskap under ledning av högskolor, som syftar till att ge en "e-lärande-dimension" till befintliga avtal inom Bolognaprocessen, och till nya virtuella modeller för europeisk högre utbildning (handlingslinje 2),
- finansiering till 100 % av en stödstruktur för vänskolor, inbegripet en central webbplats, ett europeiskt nätverk för pedagogiskt stöd, i **samarbete** med medlemsstaterna; insatser för PR och spridning, samt all annan nödvändig stödverksamhet, exempelvis granskning av befintlig vänskoleverksamhet eller framställning av ett "tillfälligt" verktyg för partnersökande. Bidrag på mellan 50 % och 80 % kan beviljas för att stödja insatser för PR och spridning (handlingslinje 3),

⁴⁷ PISA: *Programme for International Student Assessment*, TIMSS: *Third International Mathematics and Science Study*, SITES: *Second Information Technologies in Education Study*, och IEA: *International association for the evaluation of educational achievement*.

- bidrag på mellan 50 % och 80 % till kostnaderna i samband med sådana insatser för information och kommunikation som konferenser, seminarier, besök, gemensamma rapporter, expertgranskning och liknande insatser för spridning och förmedling av kunskap (handlingslinje 4).

Leveransmekanismerna enligt förslaget följer i stort det gängse EU-tillvägagångssättet vad gäller bidrag och medfinansiering med ledning av en detaljerade ansökan om finansiering. Vissa delar kommer att till fullo finansieras av gemenskapen, exempelvis stödnätverk och den centrala webbplatsen för vänskoleverksamheten. Bidrag kommer att beviljas efter anbudsinfordran och inbjudan att lämna förslag.

Programmet kommer att styras centralt av kommissionen, med eventuellt bistånd från en framtida verkställande byrå, vars inrättande man för närvarande utreder. Anslagen är avsedda att täcka utgifter till utredningar, expertmöten, information, konferenser och publikationer som är direkt kopplade till programmets mål, samt andra utgifter till tekniskt och administrativt bistånd som inte omfattar uppgifter vilka åligger offentliga myndigheter.

Vissa medfinansierade insatser (t.ex. insats 3) kan utföras tillsammans med särskilda nätverk (EUN, EUA) som har faktiskt monopol. EUN är ett nätverk för utbildningsministerier i alla medlemsstater och i flera kandidatländer. EUA är den europeiska sammanslutningen för universitet (*European Association of Universities*) som samlar över 500 universitet.

FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

Politikområde(n): Utbildning och kultur

Verksamhet(er): Utbildning

Åtgärdens beteckning: Program för bättre kvalitet i och tillgänglighet till europeiska system för allmän och yrkesinriktad utbildning genom en effektiv integrering av informations- och kommunikationsteknik (programmet eLearning)

1. BERÖRDA BUDGETPOSTER

Ny(a) budgetpost(er): B3-1008 och B3-1008A

2. ALLMÄNNA UPPGIFTER

2.1. Sammanlagda anslag för insatsen (del B): miljoner euro i åtagandebemyndiganden

36 miljoner euro

2.2. Tillämpningsperiod:

Från och med den 1 januari 2004 till och med den 31 december 2006

2.3. Flerårig total utgiftsberäkning:

a) Förfalloplan för åtagandebemyndiganden/betalningsbemyndiganden (finansiellt stöd)

miljoner euro (avrundat till tredje decimalen)

	2004	2005	2006	2007	2008	Totalt
Åtagande-bemyndiganden	9,670	10,670	11,660			32,000
Betalnings-bemyndiganden	5,624	9,094	10,978	4,926	1,378	32,000

b) Tekniskt och administrativt stöd och stödutgifter (se punkt 6.1.2)

miljoner euro (avrundat till tredje decimalen)

	2004	2005	2006	2007	2008	Totalt
Åtagande-bemyndiganden	1,330	1,330	1,340			4,000
Betalnings-bemyndiganden	1,064	1,300	1,338	0,268	0,030	4,000

miljoner euro (avrundat till tredje decimalen)

Delsumma a+b	2004	2005	2006	2007	2008	Totalt
Åtagande-bemyndiganden	11,000	12,000	13,000			36,000
Betalnings-bemyndiganden	6,688	10,394	12,316	5,194	1,408	36,000

- c) Total budgetkonsekvens i form av personalutgifter och övriga administrativa utgifter (se punkt 7.2 och 7.3)

miljoner euro (avrundat till tredje decimalen)

	2004	2005	2006	2007	2008	Totalt
Åtagande-bemyndiganden/ Betalnings-bemyndiganden	1,757	1,757	1,758			5,272

TOTALT a+b+c	2004	2005	2006	2007	2008	Total
Åtagande-bemyndiganden	12,757	13,757	14,758			41,272
Betalnings-bemyndiganden	8,445	12,151	14,074	5,194	1,408	41,272

2.4. Förenlighet med den ekonomiska planeringen och budgetplanen

- ☒ Förslaget är förenligt med gällande ekonomisk planering
- ☐ Förslaget kräver omfördelningar under den berörda rubriken i budgetplanen
- ☐ i nödvändiga fall med stöd av bestämmelserna i det interinstitutionella avtalet.

2.5. Påverkan på inkomsterna:

- ☒ Inkomsterna påverkas inte (gäller tekniska aspekter på genomförandet av en åtgärd)

3. BUDGETTEKNISKA UPPGIFTER

Typ av utgift		Ny	Deltagande Efta	Deltagande kandidat-länderna	Rubrik i budget-planen
Icke-obligatoriska utgifter	Differen-tierade anslag	JA	JA	JA	Nr 3

4. RÄTTSLIG GRUND

Artiklarna 149 och 150 i EG-fördraget.

Europaparlamentets och rådets beslut nr .../.../EG om ett flerårigt program för att främja europeiska modeller för integrering av informations- och kommunikationsteknik (IKT) i systemen för allmän och yrkesinriktad utbildning (eLearning)

5. BESKRIVNING OCH SKÄL

5.1. Behovet av gemenskapsinsatser

5.1.1. Mål för insatsen

Programmets övergripande mål är att förbättra kvaliteten i och tillgängligheten till europeiska system för allmän och yrkesinriktad utbildning tack vare en effektiv integrering av ny teknik (e-lärande), som stödjer och kompletterar medlemsstaternas insatser på detta område.

I detta syfte skall programmet främja en kreativ och innovativ användning av IKT i utbildningssystemen som en viktig del i deras anpassning till kunskapssamhället, samt utforska och främja sätt att använda e-lärande för att stärka social sammanhållning och personlig utveckling, främja interkulturell dialog och motverka IT-klyftan.

Programmet syftar också till att utveckla den europeiska dimensionen i utbildningen genom att säkerställa att alla europeiska elever och studenter under sin skolgång eller studietid får tillfälle att delta i ett europeiskt projekt i samarbete med sina kamrater i andra europeiska länder.

Inom högre utbildning bör programmet eLearning bidra till att förstärka och utvidga de befintliga systemen för fysisk rörlighet och akademiskt utbyte (Erasmus-programmet, Bolognaprocessen), och till att erbjuda virtuell rörlighet som ett alternativ tillgängligt för alla som av olika skäl inte kan utnyttja faktisk rörlighet.

Vad gäller skolor kommer programmet att starta och stödja ett Europa-omfattande system för vänskolor via Internet, med början för högstadie- och gymnasieskolor. Systemet kommer att främja vänskolor som ett bidrag till tillförandet av en europeisk dimension till utbildningen, ett incitament till språkinläring, en övning i interkulturell dialog och en förberedelse inför medborgarskap i kunskapssamhället.

Sist men inte minst kommer programmet att inbegripa en övergripande handlingslinje som syftar till en dynamisk spridning av målen och PR för dem. Detta kommer främst att göras i samband med övervakningen av handlingsplanen eLearning i samarbete med andra EU-program och instrument som är relevanta för eLearning. Programmet kommer också att främja utarbetandet av transnationella projekt, utbyte av goda lösningar, och tillhandahållande av plattformar för information och kommunikation på europeisk nivå.

Programmets särskilda mål är följande:

- Att utforska och främja sätt att använda e-lärande för att förstärka social sammanhållning och personlig utveckling, främja interkulturell dialog och motverka IT-klyftan.

- Att främja och utveckla användningen av e-lärande som ett sätt att genomföra livslångt lärande i Europa.
- Att utforska e-lärandets potential för att stärka den europeiska dimensionen i utbildningen.
- Att underlätta ett mer strukturerat samarbete inom e-lärande mellan EU:s olika program och instrument samt medlemsstaternas verksamhet.
- Att tillhandahålla mekanismer för att främja bättre kvalitet i produkter och tjänster och för deras effektiva spridning, samt för utbyte av goda lösningar.

För att uppnå detta föreslår gemenskapen ett handlingsprogram som inte upprepar utan snarare kompletterar andra program på gemenskaps- och medlemstatsnivå. Ur programmet kommer man att bevilja bidrag för att genomföra följande:

- **Överenskomna insatser** mellan kommissionen, medlemsstaterna, andra parter inom utbildning och innovation, samt experter och forskare på området, för att övervaka, bedöma och sprida nationella erfarenhet och goda lösningar i användningen av **e-lärande för att motverka IT-klyftan**, samt tillhandahålla relevant information för beslutsfattande och goda förebilder för intresserade aktörer.
- **Multilaterala och fleråriga partnerskap**, med **högskolor** i medlemsstaterna, andra parter inom utbildning och innovation som kultur- och vetenskapsinstitutioner, offentliga myndigheter och näringslivet, i syfte att förstärka det europeiska samarbetet inom e-lärande för högre utbildning, och för att bidra till uppbyggnaden av ett europeiskt utbildningsområde, särskilt inom Europa-omfattande program för studier, yrkesutbildning och forskning, och inom virtuell rörlighet.
- **Ett Europa-omfattande system för vänskolor via Internet** mellan skolor i olika europeiska länder, i syfte att se till att alla elever under sin skolgång får kontakt med en skola någon annanstans i Europa, och på så sätt främja interkulturell dialog och språkinläring.
- Programmet kommer att stödja **övergripande åtgärder**: ett ramverk för ett bättre strukturerat samarbete inom e-lärande som ingår i övervakningen av handlingsplanen eLearning, och vilka syftar till bättre synergieffekter mellan **gemenskapens program och instrument**, och även mellan dessa program och de nationella utbildningssystemen. Åtgärderna inom denna handlingslinje kommer bland annat att underlätta kontakter, övervakning, riktmärkning och extern expertgransking, gemensamma eller samordnade forskningsprojekt, deltagande i internationella projekt och undersökningar samt studier och spridning av goda europeiska rutiner i större skala.

Dessutom kommer programmet även att tillhandahålla tekniskt stöd till studier, publikationer, gemensamt utarbetande av insatser för kommunikation, gemensamt utarbetande av verktyg för spridning, både webbaserade och andra, främjande av och stöd till insatser och åtgärder för att motverka IT-klyftan, till Europa-omfattande program inom allmän och yrkesinriktad utbildning, system för virtuell rörlighet och övrig kreativ och innovativ användning av e-lärande i Europa.

Programmet kommer främst att bygga på det som redan finns såväl på EU- som på medlemstatsnivå. För informations- och kommunikationsinsatser, vilka är mycket viktiga för att främja en mer utbredd och bättre användning av e-lärande, kommer programmet där det är möjligt att utnyttja väletablerade europeiska sammanslutningar, nätverk och andra former av organiserat samarbete som ett mer effektivt sätt att nå ut till målgrupperna.

5.1.2. Åtgärder till följd av förhandsbedömningen

Förhandsbedömningen omfattar en bred skala insatser som genomfördes under åren 1996 – 2002. Detta förslag följer på meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om handlingsplanen eLearning⁴⁸, där man fastställer en rad centrala insatser för att främja integreringen av IKT i allmän och yrkesinriktad utbildning i samarbete med och med stöd av medlemsstaternas insatser i detta syfte; på rådets resolution om e-lärande⁴⁹, där man stödjer den tidigare handlingsplanen och insatserna därtills och uppmanar kommissionen att fortsätta och att intensifiera sina insatser på området; och på Europaparlamentets resolution⁵⁰ där man uppmanar till utarbetandet av en rättslig grund för ytterligare utveckling av initiativet eLearning .

I utarbetandet av detta förslag har man beaktat en omfattande diskussion med de av kommissionens avdelningar som ansvarar för insatser i samband med uppföljningen av eEurope och eLearning, exempelvis generaldirektoraten för informationssamhället, sysselsättning och socialpolitik, näringsliv och Eurostat, samt med tjänster för information och observation, exempelvis Eurydice och OECD, och det bygger på de olika studier och rapporter som dessa avdelningar har utarbetat. Att utnyttja e-lärande⁵¹ effektivt och i stor skala ses som ett viktigt bidrag till att uppnå de ambitiösa mål som EU fastställt för sina utbildningssystem⁵² och för utvecklingen av kunskapssamhället i Europa.

Man har tagit hänsyn till långa och omfattande diskussioner med medlemsstaterna i arbetsgruppen eLearning samt vid konferenser och andra evenemang som anordnats av successiva EU-ordförandeskap om användningen av IKT inom utbildning. Sist men inte minst bygger förslaget på slutsatser från en rad olika möten med experter inom de centrala insatser som fastställs i handlingsplanen eLearning, exempelvis virtuella universitet, lärarutbildning, nya lärandemiljöer eller undervisning i naturvetenskap; med beslutsfattare i tredje länder som Australien och Kanada, vilka har kommit längre i användningen av IKT inom utbildning; och med e-lärande-branschen.

⁴⁸ KOM(2001) 172 slutlig.

⁴⁹ EGT C 20.07.2001, s. 3.

⁵⁰ A5-0102/2001 slutlig.

⁵¹ "e-lärande" har blivit ett samlingsbegrepp som ofta också beskrivs som "blandat lärande", med vilket man löst avser alla slags inlärningsstöd med hjälp av teknik. Detta omfattar en bred skala hjälpmedel, från dator till digitalteve eller digitalradio, och en lika bred skala stöd och tjänster, i synnerhet den nya dimension som tillförs alla dessa verktyg genom att de sammankopplas och kan nås via Internet. För konsekvensens skull används i samband med detta program definitionen i handlingsplanen eLearning, nämligen "att använda ny multimedie- och Internetteknik för att höja kvaliteten på inläringen genom att underlätta tillgången till resurser och tjänster samt utbyte och samarbete på distans".

⁵² KOM(2001) 59.

Allt eftersom **utnyttjandet av e-lärandet** ökar tillsammans med vår insikt i dess starka och svaga sidor, och den övergripande efterfrågan samt den europeiska marknaden för e-lärande utvecklas, måste man ägna uppmärksamhet åt frågor som gäller bra användning, exempelvis **effektivitet, goda rutiner, kvalitet och hållbarhet**; och till de därtill kopplade **organisatoriska förändringar** som är nödvändiga för att man skall kunna dra full nytta av fördelarna.

Det behövs mer **innovation i användningen av e-lärande**, där man håller takt med framstegen i alla berörda sektorer, särskilt i den pågående omfattande **debatten och forskningen om användningen av ny teknik i undervisning**, i vilken man ofta ifrågasätter teknikens roll, och framhäver behovet av att inte glömma bort grunderna. Det är också nödvändigt att främja aktiv **spridning av resultaten av forskning** och av observation till beslutsfattarna, till andra forskare och till yrkesverksamma på området.

Det finns i synnerhet ett brådskande behov av **europeiska innehåll och tjänster av hög kvalitet**, och man måste finna sätt att säkerställa att de **fungerar sinsemellan**, att göra dem mer **synliga** och mer **tillgängliga**, och att öka möjligheterna att de utnyttjas av andra intresserade användare, via kommersiella och icke-kommersiella spridningsmekanismer. Dessa insatser för skapande av kunskap måste göras **med beaktande av språklig och kulturell mångfald**.

De befintliga gemenskapsprogrammen täcker inte dessa särskilda behov på ett adekvat sätt.

Det finns en särskild rubrik för allmän och yrkesinriktad utbildning inom nyckelåtgärd III "Multimedieverktyg och multimedieinnehåll" i programmet om informationssamhällets teknik, men den koncentreras på avancerad teknisk forskning, till exempel beräkningsnät, och har inte de nödvändiga verktygen eller mekanismerna för att säkerställa en effektiv spridning av resultaten till de yrkesverksamma för att underlätta utnyttjandet i utbildningssystemen. **Det finns behov av en välstrukturerad koppling mellan avancerad forskning och utnyttjandet av e-lärande i utbildningssystemen.**

Det finns möjligheter för IKT-förmedlade projekt inom utbildningsprogrammen Sokrates och Leonardo da Vinci, särskilt inom Minerva-området i Sokrates, men dessa koncentrerar sig på grundläggande forskning och utprovning och tillhandahåller inte den riktade forskning och det mer operativa tillvägagångssätt som behövs för en effektiv bedömning och utnyttjande av e-lärande. **Det finns behov av ett särskilt komplement till dessa program, som syftar till effektiv utveckling och utnyttjande av möjligheterna inom e-lärande.**

Slutligen finns det betydande finansiella resurser till utarbetande av kurser och material inom ramen för Europeiska socialfonden, men de är riktade mot sysselsättning och andra brådskande sociala behov, de täcker inte hela skalan av möjligheter till e-lärande och de kan i synnerhet inte tillräckligt uppmärksamma avancerad pedagogisk forskning. **Det finns ett behov att tillhandahålla en adekvat grund för pedagogisk och personlig utveckling till initiativ inom sysselsättning**, med beaktande av olika inlärningsmönster, kulturella och sociala hinder för lärande, samt frågor kopplade till medborgarskap i kunskapssamhället, som går utöver rent instrumentala sysselsättningskopplade behov.

Av allt som sagts ovan kan man dra två operativa slutsatser:

- Det råder samförstånd vad gäller **den europeiska dimensionens mervärde** för utvecklingen av beslutsfattandet inom IKT för allmän och yrkesinriktad utbildning, och särskilt för en utökad debatt, för information och utbyte av goda rutiner.

- Det råder samförstånd beträffande lämpligheten av ett nytt gemenskapsinstrument för att möta särskilda behov som kartlags under samrådsprocessen, i synnerhet införlivandet av e-lärande-aspekter i Bolognaprocessen, och för att testa nya sätt för gemenskapen att göra insatser för att stödja europeiskt samarbete på detta område.

med ledning av ovanstående och även med hänsyn till lärdomarna från andra EU-program utarbetade kommissionens avdelningar en rapport om förhandsbedömning på grundval av handledningen för förhandsbedömningen (offentliggjord av generaldirektoratet för budgetfrågor i december 2001). Innehållet i rapporten har helt och hållet tagit med i sammanfattningen och i finansieringsöversikten.

5.1.3. Insatser till följd av utvärderingen

Förslaget bygger på erfarenheten och lärdomarna från sådana program som Sokrates/Minerva, särskilda multimedieinsatser som Connect, samt på andra EU-program som nyckelåtgärd III "Multimedieinnehåll och multimedieverktyg" i teknik för informationssamhället och eContent. Detta omfattar deras externa utvärderingsrapporter samt rapporterna om frågor kopplade till e-lärande, exempelvis slutrapporter från arbetsgruppen för programvara för multimedia i utbildningen.

I detta förslag beaktar man även erfarenheten från de förberedande insatser inom eLearning som genomfördes 2001 och 2002 och som kommer att fortsättas under 2003. Denna erfarenhet stärker slutsatserna ovan om behovet av ett mer flexibelt och målinriktat tillvägagångssätt, bättre anpassat till e-lärandet som är en ny verksamhet under snabb utveckling.

En ytterligare inspirationskälla till detta förslag är de rapporter och analyser som utarbetats av europeiska nätverk med gedigen erfarenhet av EU-program. Ännu en grundläggande källa har varit medlemsstaternas policydokument och erfarenheter som diskuterats utförligt vid möten i arbetsgruppen för eLearning tillsammans med medlemsstaterna. Några av dessa har gett upphov till intressant utvärdering av de första etapperna i deras åtgärder och insatser för IKT inom utbildning.

Man kan se på lärdomarna från det förflutna ut två olika synvinklar:

- a) Lärdomar som kan tillämpas på programmets utformning, samt
- b) lärdomar som kan tillämpas på programmets förvaltning.

Vad gäller programmets utformning bygger förslaget på det väldokumenterade värdet av europeiskt arbete i nätverk, vilket främjas av gemenskapen och för vilket utvärderingar av sådana program som Sokrates samt ovan nämnda rapporter tillhandahåller omfattande belägg.

Beträffande programmets förvaltning kommer kommissionen att dra lärdomar från det förflutna och från de kommentarer som lämnats i utvärderingarna och granskningarna. I genomförandet av programmet kommer kommissionen att söka se till att programmet blir så enkelt och användarvänligt som möjligt, eftersom detta är avgörande för att det skall vara effektivt och användbart i hela Europa. Detta kommer att ge tillfälle att testa mer flexibla eller enklare arbetssätt. Därhelst detta är möjligt och motiverat med en analys av kostnadseffektivitet kommer programförvaltningen och andra uppgifter i samband med genomförandet av programmet som övervakning och dokumentation av projektresultat att anförtros en framtida verkställande byrå, vilket för närvarande är under utredning.

5.2. Planerade insatser och villkor för stöd

Följande insatser planeras:

1. Insatser i samråd för att motverka IT-klyftan.
2. Europeiska virtuella campus.
3. En europeisk insats för "vänskolor via Internet".
4. En övergripande åtgärd som bygger på övervakningen av handlingsplanen eLearning; dessutom måste stöd till utvärdering av informations- och kommunikationstjänster tillhandahållas.

Bidrag kommer att beviljas efter anbudsinfordran och inbjudan att lämna projektförslag.

Finansiering till 100 % kommer att ges till inköp av tjänster (som utredningar, publikationer eller experter) och eventuellt till bidrag till en framtida verkställande byrå, vilket för närvarande är under utredning. Insatserna kommer att bekostas enligt följande:

- Bidrag till högst 80 % av de kostnader man kan få bidrag till, tillsammans med andra källor inom den offentliga eller den privata sektorn till samarbetsprojekt, exempelvis innovativa projekt av strukturerande art (handlingslinje 2),
- Bidrag till högst 80 % av de kostnader man kan få bidrag till för eLearning-partnerskap under ledning av högskolor, som syftar till att ge en "e-lärande-dimension" till befintliga avtal inom Bolognaprocessen, och till nya virtuella modeller för europeisk högre utbildning (handlingslinje 2).
- Finansiering till 100 % av en stödstruktur för vänskolor, inbegripet en central webbplats, ett europeiskt nätverk för pedagogiskt stöd, i **samarbete** med medlemsstaterna; insatser för PR och spridning, samt all annan nödvändig stödverksamhet, exempelvis granskning av befintlig vänskoleverksamhet eller framställning av ett "tillfälligt" verktyg för partnersökande. Bidrag på mellan 50 % och 80 % kan beviljas för att stödja insatser för PR och spridning (handlingslinje 3).
- Bidrag på mellan 50 % och 80 % till kostnaderna i samband med sådana insatser för information och kommunikation som konferenser, seminarier, besök, gemensamma rapporter, expertgranskning och liknande insatser för spridning och förmedling av kunskap (handlingslinje 4).

5.3. Villkor för genomförande

Leveransmekanismerna enligt förslaget följer i stort det gängse EU-tillvägagångssättet vad gäller bidrag och medfinansiering på grundval av en detaljerad ansökan om finansiering. Vissa delar kommer att till fullo finansieras av gemenskapen, exempelvis stödnätverk och den centrala webbplatsen för vänskoleverksamheten. Bidrag kommer att beviljas efter anbudsinfordran och inbjudan att lämna projektförslag.

Programmet kommer att styras centralt av kommissionen, med eventuellt bistånd från en framtida verkställande byrå, vars inrättande man för närvarande utreder. Anslagen är avsedda att täcka utgifter till utredningar, expertmöten, information, konferenser och publikationer

som är direkt kopplade till programmets mål, samt andra utgifter till tekniskt och administrativt bistånd som inte omfattar uppgifter vilka åligger offentliga myndigheter.

Vissa medfinansierade insatser (t.ex. insats 3) kan utföras tillsammans med särskilda nätverk (EUN, EUA) som har faktiskt monopol. EUN är ett nätverk för utbildningsministerier i alla medlemsstater och i flera kandidatländer. EUA är den europeiska sammanslutningen för universitet (*European Association of Universities*) som samlar över 500 universitet.

6. BUDGETKONSEKVENSER

6.1. Totala budgetkonsekvenser för del B (för hela programplaneringsperioden)

6.1.1. Ekonomiskt stöd

Åtagandebemyndiganden i miljoner euro (avrundat till tredje decimalen)

Fördelning	2004	2005	2006	2007	2008	Totalt
<i>Insats : Att motverka IT-klyftan</i>						
1.1 Att förstå grundläggande datakunskap: expertgrupp på hög nivå, bekostade av utredningar, riktade seminarier, workshopar, rapporter	0,540	0,540	0,520			1,600
1.2 Utbyte av goda rutiner	0,740	1,030	1,230			3,000
1.3 Insatser via europeiska nätverk	1,140	1,500	1,860			4,500
<i>Insats 2: Europeiska virtuella campus</i>						
2.1 Bidrag till Bologna-partnerskap	0,500	0,500	0,500			1,500
2.2 Bidrag till projekt för transnationella virtuella campus	2,000	2,000	2,000			6,000
2.3 Bidrag till nya virtuella modeller för europeisk högre utbildning	0,500	0,500	0,500			1,500
2.4 Bidrag till insatser via europeiska nätverk	0,250	0,500	0,750			1,500
<i>Insats 3:Europeiska vänskolor via Internet</i>						
3.1 Europeiska stödnätverk och verktyg för partnersökande	2,000	2,000	2,000			6,000
3.2 Flerspråkig Internet-plattform och tekniskt stöd	0,450	0,500	0,550			1,500
3.3 Bidrag till PR-verksamhet via nätverket	0,200	0,250	0,300			0,750
<i>Insats 4: Övergripande åtgärder</i>						
4.1 Övervakning av handlingsplanen eLearning: gruppering av projekt, webbplats	0,650	0,550	0,550			1,750
4.2 Insatser via europeiska nätverk	0,500	0,500	0,500			1,500
4.3 Bidrag till internationella projekt	0,200	0,200	0,200			0,600
4.4 Utvärdering av programmet		0,100	0,200			0,300
TOTALT	9,670	10,670	11,660			32,000

6.1.2 Tekniskt och administrativt stöd, stödutgifter och IT-utgifter
(åtagandebemyndiganden)

	2004	2005	2006	2007	2008	Totalt
a) Verkställande byrån	0,300	0,300	0,300			0,900
b) Övrig tekniskt och administrativt stöd (webbplats, redaktionstjänster, utvärdering av projekt, granskningar)	0,150	0,150	0,150			0,450
Delsumma 1	0,450	0,450	0,450			1,350
c) Expertmöten och konferenser	0,080	0,080	0,080			0,240
d) Information, publikationer, kommunikation, studier	0,800	0,800	0,810			2,410
Delsumma 2	0,880	0,880	0,890			2,650
TOTALT	1,330	1,330	1,340			4,000

6.2. Kostnadsberäkning per insats som förutses i del B (för hela programplaneringsperioden)

Åtaganden i miljoner euro (avrundat till tredje decimalen)

Fördelning	Typ av resultat (projekt, mapp...)	Antal resultat per år*	Genomsnittlig enhetskostnad **	Totalt kostnad (totalt för 3 år)
Insats 1: e-lärande för att motverka IT-klyftan	1.1 Att förstå grundläggande datakunskap: expertgrupp på hög nivå, bekostande av utredningar, riktade seminarier, workshopar, rapporter	8	0,066	1,600
	1.2 Utbyte av goda rutiner: rapporter, fallstudier, forskning	8	0,125	3,000
	1.3 Insatser via europeiska nätverk	3	0,500	4,500
	Totalt insatsen "IT-klyftan"			9,100
Insats 2: Europeiska virtuella campus	2.1 Stöd till Bolognaprocessen	4	0,125	1,500
	2.2 Transnationella virtuella campus	4	0,500	6,000
	2.3 Virtuella modeller för europeisk högre utbildning	2	0,250	1,500
	2.4 Insatser via europeiska nätverk	2	0,250	1,500
	Totalt insatsen "högre utbildning"			10,500
Insats 3 : Europeiska vänskolor via Internet:				
	3.1 Europeiska stödnätverk och verktyg för partnersökande	Löpande verksamhet	15*0,133	6,000
	3.2 Flerspråkig Internet- plattform och tekniskt stöd	Löpande verksamhet	0,500	1,500
	3.3 Bidrag till PR-verksamhet via nätverket	1	0,250	0,750
	Totalt insatsen "vänskolor"			8,250

Insats 4 : Övergripande insatser	4.1 Övervakning av handlingsplanen eLearning: gruppering av projekt, webbplats	Löpande verksamhet	0,100 startkostnad 0,550 löpande	1,750
	4.2 Insatser via europeiska nätverk	2	0,250	1,500
	4.3 Bidrag till internationella projekt	2	0,100	0,600
	4.4 Utvärdering av programmet	2	0,300 (total kostnad)	0,300
	Totalt "övergripande insatser"			4,150
TOTAL KOSTNAD				32,000

*Årliga planerade resultat

** Den genomsnittliga enhetskostnaden är beräknad enligt kostnader för liknande tidigare verksamhet

Årliga planerade resultat	2004	2005	2006	Totalt
Insatser för att motverka IT-klyftan	16	16	16	48
eLearning-partnerskap inom högre utbildning	12	12	12	36
Vänskolor: deltagande skolor	5,000	15,000	30,000	50,000
Övergripande åtgärder	6	6	6	18

De årliga planerade resultaten har beräknats enligt följande allmänna fördelning av programmets budget:

- Insatser för att motverka IT-klyftan: cirka 25 % av den totala budgeten
- eLearning-partnerskap inom högre utbildning: cirka 30 % av den totala budgeten
- Vänskolor via Internet: cirka 25 % av den totala budgeten
- Övergripande åtgärder och övervakning av eLearning: cirka 10 % av den totala budgeten
- Tekniskt och administrativt stöd: cirka 10 % av den totala budgeten.

Andelen av budgeten som skall användas till "tekniskt stöd och informationstjänster" har inte bestämts i förväg utan är resultatet av kartlagda insatser, särskild sådana som uppmärksammas under diskussioner med partnererna i syfte att tillhandahålla ett program som tillför ett gemenskapsmervärde. Enligt förhandsbedömningen prioriterar man att bygga på det som redan finns och att sprida information om det arbete som gjorts under utforskningsfasen och inom andra EU-program eller medlemsstaternas verksamhet. Detta kommer också att bidra till att man bättre utnyttjar resultat från befintliga projekt varvid man visar på behovet att undvika att upprepa det som redan finns och får till stånd synergieffekter. Alla dessa insatser kan ses som högst effektiva i förhållande till de små belopp som de beviljats och till den förväntade multiplikatoreffekten på EU-nivå. Man bör ta hänsyn till det begränsade belopp som är tillgängligt i den totala programbudgeten, samt till det faktum att det belopp som tilldelas dessa insatser är litet.

7. KONSEKVENSER FÖR ANTALET ANSTÄLLDA OCH FÖR ADMINISTRATIVA UTGIFTER

7.1. Effekter på antalet anställda

Typ av tjänst		Personal för förvaltning av insatsen genom utnyttjande av befintliga och/eller extra resurser		Totalt	Beskrivning av arbetsuppgifterna inom insatsen
		Antal permanenta tjänster	Antal tillfälliga tjänster		
Tjänstemän eller tillfälligt anställda	A				Utarbetande av policy och programförvaltning, finansiell och administrativ förvaltning, sekretariatstjänster.
	B	7		7	
		3		3	Detta innebär ytterligare 2 tjänster jämfört med planeringen för 2003
	C	3	1	4	
Övriga personalresurser					
Totalt		13	1	14	

7.2. Total budgetkonsekvens i form av personalutgifter

Typ av personal	Belopp i euro	Beräkningsmetod*
Tjänstemän	1 512 000	14x108 000
Tillfälligt anställda		
Övriga personalresurser		
Totalt	1 512 000	

7.3. Övriga administrativa kostnader på grund av insatsen

Budgetpost (nr och beteckning)	Belopp i euro	Beräkningsmetod
Allmän tilldelning (Avdelning A7)		
A0701 – Uppdrag	25 600	40 uppdrag x 640* inom EU
A07040 – Konferens	200 000	Kostnaden för liknande stora konferenser vid andra generaldirektorat
A07031 – Obligatoriska kommittéer	19 200	2 årliga möten x 1 deltagare x 15 medlemsstater x 640*
Informationssystem (A-5001/A-4300)		
Övriga kostnader – del A (ange vilka)		
Totalt	244 800	

* Enhetskostnad

Beloppen motsvarar de totala kostnaderna för insatsen under tolv månader. Siffrorna ovan motsvarar år 2004. Under det första året skulle utgifterna för personal och administration öka avsevärt snabbare än programmets budget.

Beloppen motsvarar de totala kostnaderna för insatsen under tolv månader.

I.	Totalt per år* (7.2 + 7.3)	1 756 800 euro
II.	Åtgärdens varaktighet	3 år
III.	Totalkostnad för åtgärden (med beaktande av progression)	5 272 500 euro

Behoven av personal och administrativa resurser kommer att täckas av det belopp som beviljas det förvaltande generaldirektoratet inom ramen för det årliga fördelningsförfarandet.

8. ÖVERVAKNING OCH UTVÄRDERING

8.1. Övervakningssystem

Genomförandet av programmet, inbegripet dess övervakning, kan hanteras av en verkställande byrå, som borde vara operativ från programmet början. Man förväntar sig att övervakningen inte börjar förrän cirka tolv månader efter programmets start. Den tiden kommer att användas till att förbereda verktyg för insamling och bearbetandet av uppgifter.

Den löpande övervakningen av programmen kommer att bygga på information direkt från bidragsmottagarna som kommer att lämna in interimistiska och slutliga verksamhetsrapporter och ekonomiska redovisningar, inbegripet de resultatkriterier som anges vid urvalsförfarandet.

För att säkerställa kvalitet i programmets utförande kommer projektet att besökas regelbundet, och man kommer även att kräva regelbunden återkoppling om programdeltagarnas verksamhet.

Alla projekt och insatser kommer att inbegripa utvärdering eller bestämmelser om bedömning av externa experter eller interna källor, och innehålla resultatindikatorer och riktlinjer för övervakning.

Projekt som gäller sådana engångsevenemang som seminarier och konferensen kommer att observeras på platsen och en extern utförlig utvärdering kommer att genomföras med ledning av stickprov och/eller riskfaktorer.

8.2. Föreskrifter samt tidsplan för utvärderingen

En interimistisk utvärdering kommer att genomföras under programmets andra år. En utvärdering i efterhand som koncentreras till insatsens inverkan kommer att genomföras vid programmets slut.

Följande indikatorer har fastställts för utvärderingen:

Allmänna mål	Indikatorer
☐ Att främja en effektiv integrering av informations- och kommunikationsteknik i de europeiska utbildningssystemen, och underlätta och uppmuntra till samarbete och synergieffekter mellan insatser som vidtas inom EU-program och av medlemsstaterna.	- Kvantitativa/kvalitativa uppgifter om insatser, rapporter och andra resultat från dessa insatser. - Kvantitativa/kvalitativa uppgifter om hur deltagarna uppfattar programmets inverkan.
Särskilda mål	Indikatorer
☐ Att undersöka sätt på vilka e-lärande kan användas för att stärka den sociala sammanhållningen, främja interkulturell dialog och möjliggöra fullt medborgarskap i kunskapssamhället.	- Bättre uppfattning om och insikt i e-lärandets möjligheter hos insatsens deltagare. - Rekommendationer om framtida insatser.
☐ Att främja och utveckla användningen av e-lärande för högre utbildning som en faktor som möjliggör genomförandet av livslångt lärande i Europa.	- Bättre och större utbud av resurser av hög kvalitet för e-lärande av deltagarna i programmets insatser. - Kvantitativa uppgifter om tillträde till dessa nya resurser . - Hur de viktigaste sammanslutningarna och nätverken av högskolor uppfattar insatsens inverkan.

Att utforska e-lärandets möjligheter att utöka den europeiska dimensionen i utbildning.	- Kvantitativa uppgifter om antalet deltagande skolor och elever. - Kvalitativa uppgifter om de deltagande skolornas uppfattning av effekten av deras engagemang i programmet. - Kvalitativa uppgifter om integreringen av denna praxis vad gäller undervisning och skolans organisation.
☐ Att underlätta ett mer strukturerat samarbete inom e-lärande mellan gemenskapens olika program och instrument samt medlemsstaternas insatser.	- Uppgifter om mervärde till resultat av samlade insatser. - Utökade utbyten mellan medlemsstaterna.
☐ Att tillhandahålla mekanismer för att främja bättre kvalitet i produkter och tjänster och för en effektiv spridning samt utbyte av goda rutiner.	- Förbättring av kvalitet i produkter och tjänster för e-lärande tack vare kriterier för kvalitetssäkring.
Operativa mål	Indikatorer
1. Att motverka IT-klyftan	
1.1 Att förstå grundläggande datakunskap. ▪ Inrättande av ett nätverk för experter på hög nivå. ▪ Workshopar, seminarier, riktade rapporter, studier.	- Högnivågruppens existens. - Kvantitativa/kvalitativa uppgifter om antalet insatser och deltagare.
1.2. Kartläggning och spridning av goda rutiner i användningen av e-lärande, särskilt för att motverka IT-klyftan ▪ hos dem som inte har tillgång till IKT-resurser, ▪ hos användare med sociala eller kulturella problem ▪ för att möta individuella sätt att lära, ▪ för användare med funktionshinder eller särskilda behov.	- Kvantitativa/kvalitativa uppgifter om de kartlagda rutinerna, om insatser för spridning och om antal personer som har nåtts. - Kvalitativa uppgifter om hur de utvalda projekten uppfattar mervärdet av denna EU-insats.
1.3. Informationsinsatser via nätverken för att motverka IT-klyftan.	- Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om de deltagande nätverken och deras verksamhet.
2. Europeiska virtuella campus	
2.1. Utveckling av e-lärande-aspekterna i Bologna-processen.	- Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om de utvalda projekten.
2.2 Bidrag till pilotprojekt för transnationella campus.	- Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om de utvalda projekten.
2.3 Utveckling av nya roller för universitetet inom livslångt lärande.	- Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om de utvalda projekten och om deras resultat.

2.4 Initiativ för nätverk av virtuella campus.	- Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om de deltagande nätverken och deras verksamhet.
3. Vänskolor via Internet	
3.1 Kartläggning och analys av befintliga initiativ.	- Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om resultaten av sökandet.
3.2 Inrättande av ett stödnätverk i medlemsstaterna, inbegripet läromedel och handledning och en tjänst för partnersökning.	- Stödnätverkets existens. - Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om dess verksamhet.
3.3 Tillhandahållande av en flerspråkig Internet-plattform för samarbete och spridning av resultat.	- Plattformens existens. - Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om användningen.
3.4 Insatser för PR och kommunikation för att starta och främja insatsen via sådana åtgärder som tävlingar eller priser.	- Kvantitativa uppgifter om insatser för PR och kommunikation.
4 Övergripande åtgärder	
4.1 Övervakning av handlingsplanen eLearning ▪ Fastställande av gemensamma insatser och prioriteringar, samordning av EU-verksamhet som inbjudan att lämna förslag, studier, rapporter. ▪ Gruppering av närliggande projekt - webbplats.	- Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om samordnade insatser. - Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om projekt och om gruppering av insatser.
4.2 Underhåll av en eLearning-portal.	- Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om innehåll, tjänster och användare.
4.3 Årlig eLearning-konferens där man uppmärksammar lyckade projekt och eLearning-prioriteringar som grundläggande datakunskap eller partnerskap mellan den offentliga och det privata sektorn.	- Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om konferensen och deltagarna.
4.4 Informationsinsatser via europeiska nätverk.	- Kvalitativa/kvantitativa uppgifter om de utvalda nätverken och deras verksamhet.
4.5 Deltagande i internationella projekt kopplade till e-lärande, t.ex. med OECD, IEA, Unesco.	- Projektens antal och kvalitet, resultatens relevans.

9. ÅTGÄRDER FÖR ATT MOTVERKA BEDRÄGERI

Samtliga kontrakt, överenskommelser och juridiska åtaganden som upprättas mellan kommissionen och mottagarna innebär att kommissionen och revisionsrätten utför kontroller på ort och ställe i lokalerna för att förhindra bedrägeri bland mottagarna av gemenskapsstöd och ger befogenhet att kräva verifikationer för alla utgifter enligt dessa kontrakt, överenskommelser och juridiska åtaganden i fem år efter att kontraktperioden avslutats. Revision på platsen kommer att utföras där detta bedöms som nödvändigt.

Mottagarna är skyldiga att lämna rapporter och ekonomiska redovisningar och dessa analyseras med tanke på innehåll och berättigande, i enlighet med målet för gemenskapsfinansieringen och med tanke på kontraktssenliga skyldigheter och ekonomiska principer samt principer för god ekonomisk förvaltning.

Till de ekonomiska avtalen bifogas administrativ och ekonomisk information, där den typ av utgifter som kan omfattas av avtalen i fråga preciseras. Eventuellt kan gemenskapens bidrag begränsas till att täcka vissa delar av faktiska kostnader, som kan identifieras och verifieras i mottagarens räkenskaper, och därmed bidra till att underlätta kontroll och revision (liksom bedömning av urvalsbehoven) av de utvalda projekten.

Vad gäller offentlig upphandling kan kommissionen enligt den nya finansieringsförordningen (artikel 93-96) ålägga administrativa eller finansiella sanktioner på sökande eller anbudsinlämnare som befinner sig i någon av de fastställda situationer som medför uteslutning.